

IZVJEŠĆE O FINANCIJSKOJ REVIZIJI

OPĆINE PROZOR – RAMA

2022.

Broj: 01-02-07-11-2-3897-7/22

Sarajevo, rujan 2023.

SADRŽAJ

I.	IZVJEŠĆE NEZAVISNOG REVIZORA	1
1.	IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA	1
2.	IZVJEŠĆE O REVIZIJI USKLAĐENOSTI	3
II.	REZIME DANIH PREPORUKA	5
III.	KRITERIJI ZA FINACIJSKU REVIZIJU	8
IV.	IZVJEŠĆE O REVIZIJI	9
1.	UVOD	9
2.	PREDMET, CILJ I OBUJAM REVIZIJE.....	10
3.	PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA.....	10
4.	SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA	12
5.	PLANIRANJE I IZVJEŠĆIVANJE.....	14
5.1	Izrada i donošenje proračuna.....	14
5.2	Izveščivanje	16
6.	FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	16
6.1	GODIŠNJE IZVJEŠĆE O IZVRŠENJU PRORAČUNA	16
6.1.1	Prihodi i primici	16
6.1.1.1	Prihodi od poreza	16
6.1.1.2	Neporezni prihodi	16
6.1.1.3	Primljeni transferi i donacije.....	17
6.1.1.4	Primici od zaduživanja.....	17
6.1.2	Rashodi, izdaci i financiranje.....	17
6.1.2.1	Plaće i naknade troškova zaposlenih	17
6.1.2.2	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge.....	19
6.1.2.3	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	22
6.1.2.4	Kapitalni transferi	25
6.1.2.5	Izdaci za kamate	26
6.1.2.6	Izdaci za nabavu stalnih sredstava	26
6.1.2.7	Izdaci za finacijsku imovinu.....	27
6.1.2.8	Izdaci za otplatu dugova	27
6.1.2.9	Tekuća proračunska pričuva.....	27
6.1.3	Finacijski rezultat.....	28
6.2	BILANCA STANJA	29
6.2.1	Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe.....	29
6.2.2	Stalna sredstva	30
6.2.3	Kratkoročne obveze i razgraničenja.....	31
6.2.4	Dugoročne obveze i razgraničenja.....	31
6.2.5	Izvori stalnih sredstava	32
6.2.6	Popis sredstava i obveza.....	32
6.3	IZVJEŠĆE O NOVČANIM TIJEKOVIMA	33
7.	IZVANBILANČNA EVIDENCIJA	33
8.	JAVNE NABAVE	34
9.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠĆA	37
V.	PRIVICI	39
1.	GODIŠNJA FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	39
2.	IZJAVA RUKOVODSTVA	39

I. IZVJEŠĆE NEZAVISNOG REVIZORA

Izvješće nezavisnog revizora daje se na temelju provedene financijske revizije, koja obuhvaća reviziju financijskih izvješća i reviziju usuglašenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. IZVJEŠĆE O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju financijskih izvješća **Općine Prozor – Rama (u daljnjem tekstu: Općina)**, koja obuhvaćaju: Bilancu stanja na 31. 12. 2022. godine, Račun prihoda i rashoda, Izvješće o novčanim tijekovima, Izvješće o kapitalnim izdacima i financiranju, Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, Godišnje izvješće o izvršenju proračuna za godinu koja se završava na taj dan, te Analizu iskaza – tekstualni dio, uključujući i rezime značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Temelj za mišljenje s rezervom* financijska izvješća istinito i fer prikazuju, u svim materijalnim aspektima, financijski položaj Općine na 31. 12. 2022. godine, novčane tijekove i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na taj dan, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja.

Temelj za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvješću:

1. Primljeni transferi su više iskazani za 198.000 KM jer su priznati iako nisu utrošeni za propisane namjene, dok izdaci za otplate dugoročnih obveza u iznosu 134.903 KM nisu iskazani u knjigovodstvenim evidencijama, što nije sukladno Zakonu o proračunima u FBiH. Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima u Bilanci stanja više je iskazan za 3.990.000 KM jer zatvaranje i raspored konta primitaka od domaćeg zaduženja nisu izvršeni prijenosom na ovu poziciju kako je to propisano Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH (točka 6.1.3 Izvješća);
2. Potraživanja se ne evidentiraju u trenutku njihova nastanka, niti su uspostavljene njihove ažurne pomoćne evidencije, zbog čega ne možemo potvrditi potraživanja za komunalnu naknadu iskazana u iznosu od 1.929.886 KM. Navedeno nije sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH (točka 6.2.1 Izvješća);
3. Vrijednost stalnih sredstava manje je iskazana za 968.528 KM jer nije izvršena revalorizacija stalnih sredstava, iako je inflacija na godišnjoj razini iznosila preko 10%. Navedeno nije sukladno odredbama Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH, Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i Riznicu (točka 6.2.2 Izvješća);
4. Ne možemo potvrditi stanje dugoročnih plasmana, koji predstavljaju ulaganja novčanih sredstava na rok duži od 12 mjeseci, iskazanih u iznosu od 165.837 KM, s obzirom na to da nije prezentirana dokumentacija koja bi potvrdila njihovo postojanje, što nije sukladno Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i Riznicu (točka 6.2.2 Izvješća);
5. Izvori stalnih sredstava nisu usuglašeni sa stanjem stalnih sredstava za 556.639 KM, a izvori novčanih sredstava nisu usuglašeni sa stanjem dugoročnih obveza za 3.456.041 KM, što nije sukladno Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i Riznicu (točka 6.2.5 Izvješća).

Reviziju finansijskih izvješća obavili smo sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okviru profesionalnih objava.¹ Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Temeljni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvalitete u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 200 – Principi finansijske revizije i ISSAI 2000–2899 – standardi finansijske revizije. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvješća*.

Nezavisni smo od Općine sukladno ISSAI-ju 130 – Etički kodeks, te sukladno etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti shodno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje s rezervom.

Odgovornost rukovodstva za finansijska izvješća

Rukovodstvo Općine odgovorno je za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, sukladno prihvaćenom okviru finansijskog izvješćivanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola, relevantnih za pripremu i prezentaciju finansijskih izvješća koja ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prevare ili pogreške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijska izvješća, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena koje su razumne u danim okolnostima.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijska izvješća kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške, kao i izdati izvješće nezavisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena sukladno INTOSAI Okviru profesionalnih objava, uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utječu na ekonomske odluke korisnika donesene na temelju tih finansijskih izvješća.

Kao dio revizije, shodno INTOSAI Okviru profesionalnih objava, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvješća, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju temelj za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja, nastalog uslijed prevare, veći je od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola;
- stječemo razumijevanje unutarnjih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti unutarnjih kontrola Općine;
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena, kao i povezanih objava rukovodstva;
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijska izvješća transakcije i događaje na kojima su zasnovana na način kojim se postiže fer prezentacija.

¹ Odluka o usvajanju i objavi INTOSAI Okvira profesionalnih objava („Sl. novine FBiH“, broj 59/22). INTOSAI Okvir profesionalnih objava (engl. IFPP) čini tri razine objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

Mi komuniciramo s rukovodstvom, između ostalih pitanja, i u vezi s planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u unutarnjim kontrolama, koji su otkriveni tijekom revizije.

2. IZVJEŠĆE O REVIZIJI USKLAĐENOSTI

Mišljenje s rezervom

Uz reviziju finansijskih izvješća **Općine Prozor – Rama za 2022. godinu** izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, osim za navedeno u odjeljku *Temelj za mišljenje s rezervom*, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Općine za 2022. godinu sukladne su, u svim materijalnim aspektima, zakonima i drugim propisima koji su definirani kao kriteriji za danu reviziju.

Temelj za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvješću:

- 1. Proračunom je planirana raspodjela neraspoređenog viška prihoda nad rashodima u većem iznosu nego što je iskazan u finansijskim izvješćima, a izdaci za otplatu dugova nisu ni planirani. Nisu osigurana mišljenja nadležnih ministarstava financija na plan prihoda i ocjenu kreditne sposobnosti, a nisu sačinjavani ni planovi novčanih tijekova i operativni planovi. Navedeno nije sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH (točka 5.1 Izvješća);**
- 2. Pravilnikom o radnom vremenu definirano je puno radno vrijeme u trajanju od 40 sati tjedno, dok je raspored radnog vremena utvrđen na način da se pauza računa u puno radno vrijeme. Ovo ima za posljedicu da radno vrijeme bez pauze traje 37,5 sati, što nije sukladno odredbama Zakona o radu u FBiH i navedenog Pravilnika (točka 6.1.2.1 Izvješća);**
- 3. Transfer za sport u iznosu od 664.624 KM i transfer za kulturu u iznosu od 56.875 KM nisu realizirani uz primjenu jasnih i mjerljivih kriterija, a dio poticaja za razvoj poljoprivrede nije realiziran za namjene propisane Programom utroška sredstava za razvoj poljoprivrede i ruralnog razvoja (točka 6.1.2.3 Izvješća);**
- 4. Nije proveden cjelovit popis imovine i obaveza s obzirom na to da njime nisu obuhvaćene dugoročne obveze, stalna sredstva u obliku prava i stalna sredstva u pripremi, a popisne liste kratkoročnih obveza i potraživanja predstavljaju preuzeta salda iz knjigovodstvenih evidencija, te samim tim nije izvršeno usklađivanje knjigovodstvenog sa stvarnim stanjem, što nije u skladu Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH (točka 6.2.6 Izvješća);**
- 5. Prilikom zaključivanja ugovora za građevinske radove nije se vodilo računa o građevinskoj sezoni, te su zaključivani aneksi ugovora o produženju rokova dovršetka radova u ugovorenoj vrijednosti od 2.908.037 KM, čime su izmijenjeni uvjeti postavljeni tenderskom dokumentacijom za izbor dobavljača. Također, za četiri postupka javnih nabava prihvaćene su ponude i zaključeni ugovori čija je vrijednost za 128.946 KM veća od njihovih procijenjenih vrijednosti, bez dokaza o osiguranim sredstvima financiranja. Navedeno nije sukladno Zakonu o javnim nabavama (točka 8. Izvješća).**

Reviziju usklađenosti izvršili smo sukladno Zakonu o reviziji institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine i INTOSAI Okviru profesionalnih objava. Primijenjeni principi i standardi su ISSAI 100 – Temeljni principi revizije javnog sektora, ISSAI 140 – Kontrola kvalitete u vrhovnim revizijskim institucijama, ISSAI 400 – Principi revizije usklađenosti i ISSAI 4000 – Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava detaljnije su opisane u odjeljku *Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Općine sukladno ISSAI-ju 130 – Etički kodeks, te etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju, i ispunili smo ostale etičke odgovornosti shodno tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje s rezervom.

Odgovornost rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo Općine odgovorno je osigurati da aktivnosti, finansijske transakcije i informacije budu sukladne propisima kojima su regulirane i potvrditi da je tijekom fiskalne godine osigurao namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome jesu li aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, u svim materijalnim aspektima, sukladne zakonima i drugim propisima kojima su regulirane. **Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija, obavljena prema INTOSAI Okviru profesionalnih objava, uvijek otkriti značajnu neusklađenost kada ona postoji.** Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura kako bi pribavili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene i je li poslovanje Općine, prema definiranim kriterijima, usklađeno sa zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji reguliraju poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije unutarnje revizije i sustava unutarnjih kontrola.

Sarajevo, 28. 9. 2023. godine

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Dragan Kolobarić, s.r.

GENERALNI REVIZOR

Dževad Nekić, s.r.

II. REZIME DANIH PREPORUKA

REDNI BROJ	PREPORUKA	POGLAVLJE/TOČKA
1.	Osigurati implementaciju donesenih unutarnjih akata u cilju uspostavljanja sustava unutarnjih kontrola sukladno Zakonu o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.	4.
2.*	Unutarnju reviziju uspostaviti sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinice za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH.	4.
3.	Osigurati mišljenje na plan prihoda i procjenu kreditne sposobnosti, dokumenta okvirnog proračuna sačinjavati temeljem prijedloga prioriteta proračunskih korisnika, neraspoređeni višak prihoda nad rashodima planirati u visini iskazanog u financijskim izvješćima za prethodnu godinu.	5.1
4.*	Izdatke za otplatu dugova planirati u Proračunu na propisanoj poziciji izdataka i knjigovodstveno evidentirati na način propisan Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i Riznicu.	5.1
5.	Sačinjavati planove novčanih tijekova i operativne planove, te pravovremeno poduzimati mjere s ciljem uravnoteženja proračuna sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH.	5.1
6.	Donositi godišnji plan rada organa uprave sukladno odredbama Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvješćivanju u FBiH.	5.1
7.	Sačinjavati godišnja financijska izvješća proračunskih korisnika sukladno Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.	6.
8.	Donijeti pravilnik o plaćama i naknadama sukladno Zakonu o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.	6.1.2.1
9.	Usuglasiti odredbe Odluke o radnom vremenu u dijelu koji se odnosi na raspored radnog vremena kako bi se osiguralo da puno radno vrijeme traje 40 sati tjedno, kako je i definirano Odlukom i Zakonom o radu u FBiH, te evidencije o radnom vremenu uspostaviti shodno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na radu.	6.1.2.1
10.	Vršiti ocjenjivanje zaposlenika sukladno Zakonu o državnoj službi u FBiH i Zakonu o namještenicima u organima državne službe u FBiH.	6.1.2.1

11.*	Uskladiti Odluku o plaćama i naknadama u tijelima uprave Općine sa federalnim propisima u dijelu koji se odnosi na visinu naknade u slučaju bolesti i teže invalidnosti te je dosljedno primjenjivati u dijelu koji se odnosi na isplatu naknade za prijevoz na posao i s posla.	6.1.2.1
12.*	Sačinjavati zabilješke sa podacima o broju gostiju na poledini računa kako je propisano Pravilnikom o reprezentaciji i utvrditi limite potrošnje osobama kojima je odobreno pravo na korištenje reprezentacije s ciljem adekvatnog praćenja namjenskog trošenja sredstava reprezentacije.	6.1.2.2
13.*	Sačinjavati mjesečna izvješća o potrošnji goriva i maziva te vršiti kontrolu uporabe službenih automobila sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu korištenja putničkih automobila i ostalih osnovnih sredstava u općinskom tijelu uprave Općine.	6.1.2.2
14.	Provoditi kontrolu ispostavljenih faktura za lož ulje i gorivo u dijelu obračuna ugovorima definiranog popusta i osigurati realizaciju zaključenih ugovora u dijelu koji se odnosi na obračun definiranog popusta.	6.1.2.2
15.	Transfer za sport i Transfer za kulturu realizirati uz primjenu jasnih i mjerljivih kriterija, a Poticaj za razvoj poljoprivrede isključivo za namjene definirane Programom utroška sredstava za razvoj poljoprivrede i ruralnog razvoja.	6.1.2.3
16.	Rashode odobrene iz tekuće pričuve knjigovodstveno iskazivati na odgovarajućim pozicijama sukladno kontnom planu Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH, radi istinitog iskazivanja podataka u financijskim izvješćima.	6.1.2.3
17.	Odlukom o izvršavanju proračuna preciznije utvrditi način raspodjele kapitalnih transfera, te donositi program kapitalnih projekata i dosljedno ga se pridržavati.	6.1.2.4
18.*	Primljene a neutrošene namjenske transfere prije godišnjeg obračuna preknjižiti na poziciju kratkoročnih razgraničenja i prenositi u proračune narednih godina, sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH.	6.1.3
19.	Zatvaranje konta primitaka od domaćeg zaduženja izvršiti preko konta neraspoređenog viška prihoda i rashoda sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.	6.1.3
20.	Uspostaviti ažurne evidencije potraživanja u glavnoj i pomoćnim knjigama, kako je to predviđeno Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i Riznicu, te poduzeti zakonom predviđene mjere u cilju njihove naplate, kako je to propisano Zakonom o proračunima u FBiH.	6.2.1
21.	Uspostaviti vjerodostojnu pomoćnu knjigu stalnih sredstava, kako je to predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH.	6.2.2

22.	Izvršiti revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu sukladno članku 18. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH, članku 66. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i Riznicu.	6.2.2
23.	Izvršiti uvid u dokumentaciju koja se odnosi na iskazane dugoročne plasmane, preispitati njihovu utemeljenost i naplativost, te shodno konstatiranom poduzeti odgovarajuće aktivnosti.	6.2.2
24.	Usuglasiti stanje izvora stalnih sredstava sa stanjem stalnih sredstava i stanje izvora novčanih sredstava sa stanjem dugoročnih obveza sukladno odredbama Računovodstvenih politika za proračunske korisnike i Riznicu.	6.2.5
25.*	Popisom utvrditi stvarno stanje imovine i obveza, te izvršiti usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem, kako je predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH.	6.2.6
26.	Izvešće o novčanim tijekovima sačinjavati na način propisan Pravilnikom o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.	6.3
27.*	Osigurati potrebna sredstva prije donošenja odluke o pokretanju postupka nabave, te poništiti postupak nabave ukoliko su cijene iz pristiglih ponuda znatno više od osiguranih sredstava za predmetnu nabavu.	8.
28.	Uzeti u obzir građevinsku sezonu kod sačinjavanja tenderske dokumentacije za izvođenje građevinskih radova u dijelu definiranja rokova za završetak radova.	8.

* nerealizirane preporuke iz prethodnog razdoblja (8)

III. KRITERIJI ZA FINACIJSKU REVIZIJU

Ured za reviziju institucija u Federaciji Bosne i Hercegovine u okviru financijske revizije provodi reviziju financijskih izvješća i reviziju usklađenosti. Revizija financijskih izvješća i reviziju usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza kako bi se utvrdilo jesu li predmeti revizije, tj. financijska izvješća, kao i aktivnosti, financijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju poredbene parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje financijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o proračunima u FBiH;
 - Uredba o računovodstvu proračuna u FBiH;
 - Pravilnik o knjigovodstvu proračuna u FBiH;
 - Pravilnik o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH;
 - Odluka o izvršavanju Proračuna Općine Prozor – Rama za 2022. godinu;
 - Proračun Općine Prozor – Rama za 2022. godinu;
 - Zakon o računovodstvu i reviziji u FBiH;
 - Zakon o principima lokalne samouprave u FBiH;
 - Statut Općine Prozor – Rama;
 - Zakon o internoj reviziji u javnom sektoru u FBiH;
 - Zakon o riznici u FBiH;
 - Zakon o državnoj službi u FBiH;
 - Zakon o namještenicima u organima državne službe u FBiH;
 - Zakon o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH;
 - Odluka o plaćama i naknadama u tijelima uprave Općine Prozor – Rama;
 - Zakon o porezu na dohodak;
 - Zakon o doprinosima;
 - Zakon o komunalnim djelatnostima Hercegovačko-neretvanske županije;
 - Zakon o javnim nabavama;
- kao i drugi podzakonski akti navedenih zakona.

IV. IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. UVOD

Općina Prozor – Rama je jedinica lokalne samouprave u sastavu Hercegovačko-neretvanske županije (u daljnjem tekstu: Županija), uspostavljena Zakonom o principima lokalne samouprave u FBiH. Nadležnosti Općine utvrđene su Ustavom FBiH, Ustavom Županije, spomenutim Zakonom i Statutom Općine.

Općina u okviru svog samoupravnog kruga obavlja sljedeće poslove: osiguranje i zaštita ljudskih prava i osnovnih sloboda; donošenje programa razvoja djelatnosti od značaja za funkcioniranje Općine; donošenje proračuna Općine; osiguravanje uvjeta za zaštitu životne okoline; osiguravanje, uspostavljanje i održavanje premjera i katastra zemljišta i evidencije prava na nekretninama; uređenje naselja, kvaliteta stanovanja i komunalnih objekata, obavljanje komunalnih i drugih uslužnih djelatnosti, te lokalne infrastrukture (izgradnja, održavanje i korištenje lokalnih cesta, ulica, mostova i drugih javnih objekata od interesa za Općinu); uređuje lokalni promet; raspolaže i upravlja općinskom imovinom, te utvrđuje i raspolaže rentom na građevinskom zemljištu; osniva javne ustanove i druga pravna lica radi ostvarivanja određenih gospodarskih, društvenih, komunalnih i drugih socijalnih interesa i potreba stanovništva; raspisuje referendum, javni zajam i odlučuje o zaduženju Općine; obavlja razrez i naplatu poreza, naknada i taksi koje pripadaju Općini; osigurava lokalne potrebe stanovništva u oblasti brige za djecu, obrazovanje i odgoj, javno zdravlje (ambulante, domovi zdravlja i sl.); osniva općinske službe i uređuje njihovu organizaciju i djelokrug; vodi brigu o turističkim resursima Općine, kao i druge poslove od lokalnog značaja koji nisu isključeni iz mjerodavnosti, niti su dodijeljeni u mjerodavnost neke druge razine vlasti.

Registrom proračunskih korisnika proračunskim korisnicima su imenovani Općina i Općinsko javno pravobraniteljstvo.

Općina je osnivač JU Kulturno-športski centar Prozor, JU Centar za prevenciju, rehabilitaciju i edukaciju, JU Centar za socijalni rad „Rama – Prozor“, JU Narodna knjižnica Prozor, JU Dječji vrtić „Ciciban“ JP „Agencija za lokalni razvoj“ d.o.o., Javni prijevoz d.o.o., JP „Radio Rama“ d.o.o. i JKP „Vodograd“ d.o.o..

Organi Općine su Općinsko vijeće (u daljnjem tekstu: Vijeće) i načelnik. Vijeće je predstavničko tijelo građana i Općine i najviši organ vlasti Općine i ima 21 vijećnika. Načelnik je nositelj izvršne vlasti Općine, koji je predstavlja i zastupa, donosi akte iz svoje mjerodavnosti, predlaže odluke i druge akte Vijeću. Vijećnici i načelnik biraju se na mandat od četiri godine neposredno na izborima, sukladno Izbornom zakonu BiH.

Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu općinskih službi za upravu i drugih službi u Općini utemeljene su sljedeće službe: Ured načelnika, Stručna služba za poslove Općinskog vijeća, Služba za opću upravu i društvene djelatnosti, Služba za prostorno uređenje, komunalne djelatnosti, imovinsko-pravne poslove i katastar nekretnina i Služba za razvoj, poduzetništvo, obrt i financije.

Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu sistematiziran je 101 izvršitelj, a na 31. 12. 2022. godine bila su 92 zaposlena.

Načelnik je Jozo Ivančević, izabran 15. 12. 2020. godine, kojemu je ovo četvrti uzastopni mandat.

Sjedište Općine je u Ulici Kralja Tomislava bb.

2. PREDMET, CILJ I OBUJAM REVIZIJE

Predmet revizije su financijska izvješća Općine Prozor – Rama za 2022. godinu i usklađenost aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je izraziti mišljenje o tome jesu li financijska izvješća pouzdana i odražavaju li bilance u potpunosti rezultate izvršenja proračuna. Revizijom će se procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti financijsko upravljanje, sustav unutarnjih kontrola i funkcija unutarnje revizije.

Revizija je obavljena sukladno unutarnjim planskim dokumentima, s prekidima u razdoblju od siječnja do rujna 2023. godine.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sustavu i sustavu unutarnjih kontrola, pojedine materijalno značajne pogreške mogu ostati neotkrivene.

3. PRAĆENJE PRIMJENE PREPORUKA I ANALIZA PODUZETIH MJERA

Ured za reviziju institucija u FBiH (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je financijsku reviziju Općine Prozor – Rama za 2015. godinu, sačinio Izvješće o izvršenoj reviziji i dao negativno mišljenje o financijskim izvješćima i o usklađenosti poslovanja sa zakonskim i ostalim propisima. U Izvješću su dane preporuke s ciljem otklanjanja uočenih propusta i nedostataka.

Općina nije postupila sukladno članku 16. točka 3. Zakona o reviziji institucija u FBiH i obavijestila o poduzetim radnjama s ciljem premašivanja nepravilnosti identificiranih u revizorskom izvješću.

Uvidom u poduzete aktivnosti i analizom realizacije danih preporuka utvrdili smo sljedeće:

Realizirane preporuke	
1.	Proračun se planira prema pozicijama predviđenim kontnim planom za proračunske korisnike, a obveze se preuzimaju do visine utvrđene u posebnom dijelu proračuna.
2.	Izvješće o izvršenju proračuna sačinjeno je sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH.
3.	Dugoročne obveze temeljem zaključenih ugovora o kreditima, evidentirane su u poslovnim knjigama.
4.	Ugovorima o djelu utvrđena je obveza dostavljanja izvješća o obavljenom poslu, koja je temelj za isplatu naknade i dostavlja se prije isplate naknade.
5.	Povjerenstva dostavljaju izvješća o radu u kojima su navedeni podaci na osnovu kojih se vrši obračun naknade članovima povjerenstava.
6.	Odlukom o izvršavanju proračuna definirane su namjene za koju se mogu koristiti sredstva tekuće pričuve.
7.	Tekući i kapitalni transferi realiziraju se temeljem zaključenih ugovora, prati se namjenski utrošak odobrenih sredstava, a korisnici dostavljaju izvješća o namjenskom utrošku doznačenih sredstava.
8.	Osigurano je kontinuirano izvješćivanje i kontrola nad namjenskim utroškom doznačenih sredstava tekućih i kapitalnih transfera.
9.	Dokumentom okvirnog proračuna definirani su godišnji i trogodišnji plan izdataka za kapitalna ulaganja po godinama i izvorima financiranja.

10.	Proračunom i planom javnih nabava definirane su kapitalne investicije koje se planiraju realizirati sa pripadajućim iznosima potrebnih sredstava.
11.	Vrši se tehnički prijem završenih građevinskih radova sukladno Zakona o građenju.
12.	Rashodi i izdaci iskazani su u obračunskom razdoblju kada je obveza za plaćanje i nastala, sukladno modificiranom principu nastanka poslovnog događaja.
13.	Ugovorom sa JP „Dom za stare i iznemogle osobe Rama“ definirana je namjena doznačenih sredstava, a u svezi definiranja vlasništva u tijeku je sudski spor.
<i>Djelomično realizirane preporuke</i>	
1.	Uspostavljena je Jedinica za unutarnju reviziju, ali ona nije u cijelosti popunjena.
2.	Popunjavaju se PN4 obrasci za sva vozila, ali se ne sačinjavaju mjesečna izvješća o potrošnji goriva i prijeđenoj kilometraži. Fakture dobavljača sadrže registarske oznake vozila u koje se toči gorivo, ali su vršene nabave i od dobavljača sa kojima nisu zaključeni ugovori.
3.	Troškovi reprezentacije se knjiže na odgovarajućem kontu, ali na poledini računa reprezentacije nisu navedeni podaci o gostima.
4.	Izbior dobavljača za nabavu roba, usluga i obavljanje radova vrši se uz primjenu Zakona o javnim nabavama, ali smo za dio postupaka konstatirali postojanje određenih nedostataka.
<i>Nerealizirane preporuke</i>	
1.	Isplatu naknade za prijevoz na posao i s posla vršiti sukladno važećoj Odluci o plaćama i naknadama u tijelima uprave Općine.
2.	Pravilnikom o reprezentaciji i poklonima utvrditi limite potrošnje za lica kojima je dato pravo korištenja reprezentacije u cilju adekvatnog praćenja namjenskog trošenja sredstava u ove svrhe.
3.	Knjiženje poslovnih promjena vršiti na propisanim pozicijama kontnim planom za proračunske korisnike, sukladno članku 13. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i članku 3. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.
4.	Financijska izvješća Općine popunjavati na temelju podataka iz analitičke bruto bilance, sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH.
5.	Općina je dužna na kraju fiskalne godine uskladiti računovodstvene knjige, odnosno da pravilno izvrši popis i obvezno uskladi stanje sredstava i njihovih izvora iskazanih u knjigovodstvu sa stvarnim stanjem utvrđenim popisom, sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, Zakonu o proračunu u FBiH, Uredbi o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilniku o knjigovodstvu proračuna u FBiH.
<i>Preporuke za koje nije izvršena ocjena postupanja</i>	
1.	Doraditi Pravilnik o internim kontrolama i poboljšati funkcioniranje sustava internih kontrola u dijelu: planiranja proračuna, financijskog izvješćivanja, knjigovodstvenog evidentiranja, nadzora nad dodijeljenim sredstvima tekućih i kapitalnih transfera, kontrole obračuna plaća i naknada plaća, korištenja službenih vozila, reprezentacije, poštivanja proračunskog kontnog plana, realizacije kapitalnih izdataka, te popisa i usklađivanja imovine i obveza. Preporuka nije cijenjena s obzirom da je izmjenama Zakona o proračunima u FBiH utvrđeno da su proračunski korisnici obvezni urediti sustav unutarnjih kontrola sukladno Zakonu o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH Standardima unutarnje kontrole u javnom sektoru u FBiH.

2.	Sa fizičkim licima koja vrše prijevoz đaka u područjima koja ne pokriva javni prijevoz zaključiti ugovore kojima će se utvrditi prava i obveze ugovornih strana kao i način utvrđivanja naknade za izvršene usluge. Za izvršene usluge prije isplate naknade obračunati porez i doprinose sukladno Zakonu o doprinosima i Zakonu o porezu na dohodak. Preporuka nije ocijenjena jer se sredstva za prijevoz učenika odobravaju roditeljima.
----	---

Nakon izvršene revizije za 2022. godinu dano je ukupno 28 preporuka, od čega je 19 novih i devet preporuka koje su već dane u Izvješću o financijskoj reviziji za 2015. godinu (pet nerealiziranih i četiri djelomično realizirane²).

Postupanje po Pismu menadžmentu

U tijeku obavljene prethodne revizije konstatirali smo postojanje određenih slabosti sustava unutarnjih kontrola, koje mogu utjecati na financijska izvješća i pravilnost poslovanja. Putem pisma menadžmentu koje je dostavljeno nakon obavljene prethodne revizije obavijestili smo o slabostima i dali odgovarajuće preporuke, kako bi se poduzele aktivnosti s ciljem njihovog otklanjanja prije sačinjavanja godišnjih financijskih izvješća za 2022. godinu, i kako se one ne bi ponovile u izvješću o financijskoj reviziji za 2022. godinu.

U pismu menadžmentu dano je šest preporuka, od kojih su tri implementirane do dana sačinjavanja Izvješća o financijskoj reviziji, jedna je djelomično implementirana, a za dvije preporuke nisu poduzete aktivnosti, te će se one ponoviti u Izvješću.

4. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Cilj sustava unutarnjih kontrola je osigurati razumno uvjerenje da Općina u poslovanju upravlja javnim sredstvima zakonito, transparentno, ekonomično, efikasno i efektivno, odnosno da unutarnje kontrole funkcioniraju sukladno važećoj regulativi.

Financijsko upravljanje i kontrola

Financijsko upravljanje i kontrola je sveobuhvatan sustav unutarnjih kontrola koji uspostavljaju i za koji su odgovorni rukovoditelji korisnika javnih sredstava, a kojim se upravljajući rizicima osigurava razumno uvjerenje da će se u ostvarivanju ciljeva proračunskih i druga sredstva koristiti pravilno, ekonomično, efikasno i efektivno. Sustav unutarnjih kontrola uspostavlja se donošenjem internih propisa i akata, sukladno važećoj regulativi.

Zakon o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i Pravilnik o provođenju financijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH³ nalažu uspostavljanje, vođenje i procjenu sustava unutarnjih kontrola temeljem COSO modela.

Rukovodstvo Općine odgovorno je za uspostavljanje funkcionalnog sustava unutarnjih kontrola, sukladno propisima koji to reguliraju, kao i za uspostavljanje, razvoj i implementaciju odgovarajućeg, efikasnog, efektivnog i ekonomičnog financijskog upravljanja i kontrola.

Rukovodstvo je donijelo interne akte iz nadležnosti, kojima je uredilo svoje poslovanje i postupanje zaposlenika u obavljanju poslova na koje su raspoređeni i koji su im dodijeljeni. Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu utvrđena je organizacijska struktura, sistematizacija radnih mjesta, sa opisom svakog radnog mjesta i potrebnim uvjetima za njegovo obavljanje, uključujući i obveze i odgovornosti.

Primjenjuju se Računovodstvene politike za proračunske korisnike i Riznicu Općine Prozor – Rama (u daljnjem tekstu: Računovodstvene politike za proračunske korisnike i Riznicu) koje je načelnik donio 18. 11. 2021. godine, a koje su usuglašene sa Računovodstvenim politikama za federalne proračunske korisnike i Riznicu.

² Jedna nerealizirana i jedna djelomično realizirana preporuka iz Izvješća za 2015. godinu vezane za troškove reprezentacije su spojene u jednu novu preporuku

³ „Sl. novine FBiH“, br. 6/17

Tijekom revidirane godine u primjeni je bila Strategija razvoja Općine Prozor – Rama za 2011.-2020. godine s obzirom na to da je odlukom od 27. 1. 2021. godine naznačeno da će se ona primjenjivati do usvajanja Strategije razvoja Općine Prozor-Rama za razdoblje 2022.-2027. godine, a koju je Vijeće usvojilo 26. 4. 2023. godine. Međutim, nisu definirane situacije potencijalnih sukoba interesa, nisu utvrđeni godišnji planovi rada organizacijskih jedinica, niti su utvrđeni pokazatelji uspješnosti realizacije postavljenih ciljeva, što znači da kontrolno okruženje nije uspostavljeno na zadovoljavajućoj razini.

Tek u lipnju 2023. godine utvrđen je registar rizika i strategija upravljanja rizicima.

Donijeta je većina internih akata kojima su regulirani poslovni procesi, s tim da je Mapa poslovnih procesa usvojena tek u lipnju 2023. godine.

Imajući u vidu da je značajan broj akata donesen u 2023. godini, da nisu definirane situacije potencijalnog sukoba interesa, nisu utvrđeni planovi rada, kao i da nisu utvrđeni pokazatelji realizacije postavljenih ciljeva, konstatiramo da Općina tijekom 2022. godine nije imala uspostavljen sustav unutarnjih kontrola prema COSO modelu, kako to nalažu odredbe članaka od 4. do 13. Zakona o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH i članaka od 3. do 6. Pravilnika o provođenju financijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru u FBiH.

Koordinator za financijsko upravljanje i kontrolu sačinio je Godišnje izvješće o funkcioniranju sustava financijskog upravljanja i kontrole za 2022. godinu, u kojem su navedene mjere koje se planiraju poduzeti za daljnji razvoj sustava financijskog upravljanja i kontrole po COSO komponentama.

Izjava o fiskalnoj odgovornosti sačinjena je i dostavljena Ministarstvu financija Županije sukladno članku 2. i 6. Pravilnika o obliku i sadržaju, načinu popunjavanja i predaje izjave o fiskalnoj odgovornosti.

Preporuka:

- **osigurati implementaciju donesenih unutarnjih akata u cilju uspostavljanja sustava unutarnjih kontrola sukladno Zakonu o financijskom upravljanju i kontroli u javnom sektoru u FBiH.**

Unutarnja revizija

Prema odredbama Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje jedinice za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH Općina je u obvezi uspostaviti jedinicu za unutarnju reviziju. Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu uspostavljena je Jedinica za unutarnju reviziju, kao samostalna jedinica pri kabinetu načelnika, u kojoj su sistematizirana dva radna mjesta i to rukovoditelja jedinice i stručnog savjetnika – unutarnjeg revizora. Federalno ministarstvo financija je 8. 12. 2017. godine dalo suglasnost na Pravilnik o unutarnjem ustrojstvu u dijelu koji se odnosi na Jedinicu za unutarnju reviziju. U Jedinici za unutarnju reviziju popunjeno je samo mjesto stručnog savjetnika – unutarnjeg revizora, što znači da unutarnja revizija nije uspostavljena sukladno odredbama Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje jedinice za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH.

Načelnik je 1. 12. 2021. godine usvojio Strateški plan jedinice za unutarnju reviziju za 2022. – 2024. godine, a 22. 12. 2021. godine Godišnji plan unutarnje revizije za 2022. godinu, kojima je predviđeno provođenje tri revizije (revizija redovnog godišnjeg popisa, revizija uredskog poslovanja i revizija naplate prihoda u javnim poduzećima) u 2022. godini, a za koje je utvrđen srednji rizik.

Prema prezentiranim podacima (Godišnje izvješća o radu unutarnje revizije za 2022. godinu, izvješća o reviziji) provedene su sve planirane revizije i u izvješćima je dano 12 preporuka. Od ukupno danih preporuka četiri su provedene, tri preporuke nisu provedene, dok za pet preporuka nije protekao rok za njihovu provedbu.

S obzirom na to da u Jedinici za unutarnju reviziju sve poslove obavlja jedan revizor, a nije popunjeno mjesto rukovoditelja koji organizira i nadzire rad Jedinice, unutarnja revizija nije uspostavljena sukladno odredbama Zakona o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilnika o kriterijima za uspostavljanje jedinice za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH.

Preporuka:

- **unutarnju reviziju uspostaviti sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji u javnom sektoru u FBiH i Pravilniku o kriterijima za uspostavljanje jedinice za unutarnju reviziju u javnom sektoru u FBiH.**

Prevenција korupcije

Tijekom 2022. godine nije bilo aktivnosti u borbi protiv korupcije s obzirom da u tom razdoblju nije bilo internog akta koji bi regulirao postupanja u ovim aktivnostima.

Načelnik je 29. 5. 2023. godine donio Odluku usvajanju i provođenju Plana integriteta u Općini kojom je imenovana osoba za nadzor nad provođenjem Plana integriteta i utvrđena obveza podnošenja Izvješća o provođenju Plana integriteta rukovodiocu institucije najmanje jednom godišnje.

U Planu integriteta Općine kao internog antikorupcijskog dokumenta izvršena je procjena podložnosti Općine koruptivnim pojavama i procjena radnih mjesta podložnih koruptivnim pojavama. Identificirana su najrizičnija radna mjesta, mjere i preporuke za poboljšanje integriteta Općine sa rokovima, prioritetima i nositeljima aktivnosti za njihovo izvršavanje.

Općina je dobila pozitivno mišljenje na nacrt Plana integriteta od Agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH.

5. PLANIRANJE I IZVJEŠĆIVANJE

5.1 Izrada i donošenje proračuna

Proračun Općine Prozor-Rama za 2022. godinu (u daljem tekstu: Proračun) usvojilo je Vijeće 21. 12. 2021. godine u iznosu od 32.431.430 KM. Izmjenama i dopunama od 22. 12. 2022. godine usvojen je Proračun u iznosu 25.154.466 KM.

Izmjenama i dopunama Proračuna na prihodovnoj strani planirani su porezni prihodi (3.167.200 KM), neporezni prihodi (11.533.100 KM), tekući transferi i donacije (841.600 KM), primici (4.920.000 KM) i neraspoređeni višak prihoda nad rashodima (4.692.566 KM). Najznačajnije smanjenje na prihodovnoj strani u odnosu na Proračun odnosi se na ostale općinske naknade - naknadu za korištenje hidroakumulacijskih objekata na potopljenom zemljištu, koje su Proračunom planirane u iznosu 15.805.500 KM, a njegovim izmjenama 6.900.000 KM.

Izmjenama i dopunama Proračuna planirani su kapitalni izdaci (9.723.100 KM), tekući transferi (9.148.900 KM), bruto plaće i naknade troškova zaposlenih (3.023.900 KM), izdaci za materijal i usluge (1.410.340 KM), kapitalni transferi (1.143.100 KM), doprinosi na teret poslodavca (281.500 KM), izdaci za kamate (60.000 KM) i tekuća pričuva (363.626 KM).

Revizijom smo utvrdili da:

- Služba za razvoj, poduzetništvo, obrt i financije nije prije slanja Nacrta proračuna pribavila mišljenje Županijskog ministarstva financija u svezi planiranih prihoda i primitaka, niti je od Federalnog ministarstva financija zatražena ocjena kreditne sposobnosti iako je Izmjenama i dopunama proračuna planirano kreditno zaduženje u iznosu 4.800.000 KM;
- Dokument okvirnog proračuna za 2022 – 2024. godine nije sačinjen temeljem prijedloga prioriteta proračunskih korisnika;

- Raspodjela neraspoređenog viška prihoda nad rashodima u iznosu 4.692.566 KM Proračunom nije realno planirana, s obzirom da je u financijskim izvješćima za 2021. godinu neraspoređeni višak prihoda nad rashodima iskazan u iznosu 2.031.715 KM;
- Proračunom nisu planirani izdaci za otplatu dugova, te je otpлата dospjelih anuiteta glavnice knjižena na dugovnoj strani dugoročnih obveza, a ne na poziciji izdataka za otplatu dugova, a što nije sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenih politika za proračunske korisnike i Riznicu;
- nisu sačinjavani planovi novčanih tijekova, koji predstavljaju projekciju priljeva i odljeva novčanih sredstava i nisu sačinjavani mjesečni i tromjesečni operativni planovi, koji predstavljaju maksimalne iznose do kojih se mogu stvarati rashodi i izdaci u danom vremenskom okviru, što nije sukladno člancima 53. i 63. Zakona o proračunima u FBiH;
- Nisu pravovremeno poduzimane mjere s ciljem uravnoteženja proračuna s obzirom da su ostvareni prihodi u iznosu znatno manjem nego što su planirani. Navedeno je dovelo do ostvarenja ukupnog negativnog financijskog rezultata u značajnom iznosu.

Općina nije donijela godišnji Plan rada za 2022. godinu, a što nije sukladno odredbama Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvješćivanju u FBiH.

Raspodjela neraspoređenog viška prihoda nad rashodima planirana je proračunom u većem iznosu nego što je on iskazan u financijskim izvješćima za prethodnu godinu. Izdaci za otplatu dugova nisu planirani, iako se raspolagalo informacijama o njihovu postojanju. Prije slanja Nacrta proračuna u proceduru nije pribavljeno mišljenje Županijskog ministarstva financija na plan prihoda, niti je od Federalnog ministarstva financija zatražena ocjena kreditne sposobnosti. Dokument okvirnog proračuna nije sačinjen temeljem prijedloga prioriteta proračunskih korisnika, a nisu sačinjavani ni planovi novčanih tijekova i operativni planovi. Također, nisu pravovremeno poduzete mjere s ciljem uravnoteženja Proračuna s obzirom na to da su prihodi ostvareni u znatno manjem iznosu od planiranih. Navedeno nije sukladno odredbama Zakona o proračunima FBiH.

Preporuke:

- *osigurati mišljenje na plan prihoda i procjenu kreditne sposobnosti, dokumenta okvirnog proračuna sačinjavati temeljem prijedloga prioriteta proračunskih korisnika, neraspoređeni višak prihoda nad rashodima planirati u visini iskazanog u financijskim izvješćima za prethodnu godinu;*
- *izdatke za otplatu dugova planirati u Proračunu na propisanoj poziciji izdataka i knjigovodstveno evidentirati na način propisan Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i Riznicu;*
- *sačinjavati planove novčanih tijekova i operativne planove, te pravovremeno poduzimati mjere s ciljem uravnoteženja proračuna sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH;*
- *donositi godišnji plan rada organa uprave sukladno odredbama Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvješćivanju u FBiH.*

5.2 Izvješćivanje

Vijeće je 28. 3. 2023. godine usvojilo Izvješće o izvršavanju Proračuna Općine Prozor – Rama za 2022. godinu.

6. FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Općina je sačinila Konsolidirana godišnja financijska izvješća za 2022. godinu i dostavila ih nadležnim organima i institucijama, sukladno važećim propisima i u utvrđenom roku. **Međutim, nisu sačinjena pojedinačna financijska izvješća ni za Općinu ni za Pravobraniteljstvo.**

U Analizi iskaza, sačinjenoj uz konsolidirana godišnja računovodstvena izvješća, obrazloženo je izvršenje proračuna sukladno Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Periodična izvješća se sačinjavaju i dostavljaju sukladno Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Preporuka:

- **sačinjavati godišnja financijska izvješća proračunskih korisnika sukladno Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.**

6.1 GODIŠNJE IZVJEŠĆE O IZVRŠENJU PRORAČUNA

6.1.1 Prihodi i primici

Ukupni prihodi i primici iskazani su u iznosu od 19.881.264 KM, a odnose se na prihode od poreza (3.015.471 KM), neporezne prihode (11.564.112 KM), primljene transfere i donacije (1.110.681 KM) i primitke od zaduživanja (4.191.700 KM).

6.1.1.1 Prihodi od poreza

Prihodi od poreza iskazani su u iznosu 3.015.471 KM, a u najvećoj mjeri odnose se na: neizravne poreze (2.202.878 KM), porez na dohodak (602.511 KM) i porez na imovinu (184.579 KM) koji se prema Zakonu o pripadnosti javnih prihoda u FBiH, doznavačavaju na depozitni račun Općine. U odnosu na plan ovi prihodi su manji za 151.729 KM, a u odnosu na prethodnu godinu veći za 398.208 KM.

6.1.1.2 Neporezni prihodi

Neporezni prihodi (11.564.112 KM) najvećim dijelom odnose se na prihode od nefinancijskih javnih poduzeća i financijskih institucija (274.621 KM), ostale prihodi od imovine (382.025 KM), administrativne pristojbe (39.233 KM), komunalne naknade i pristojbe (3.709.690 KM), ostale proračunske naknade i pristojbe (7.016.623 KM), naknade i pristojbe po federalnim zakonima i drugim propisima (131.519 KM) i drugo. U odnosu na plan ovi prihodi su veći za 31.012 KM, a u odnosu na prethodnu godinu manji su za 10.650.103 KM.

Ostale proračunske naknade i pristojbe najvećim dijelom odnosi se na naknadu za korištenje hidroakumulacijskih objekata na potopljenom zemljištu (6.902.987 KM), naknadu za uređenje građevinskog zemljišta (104.298 KM), naknadu za tehnički pregled objekata (9.232 KM) i drugo. U odnosu na prethodnu godinu, kada su iznosile 14.993.521 KM, naknade za korištenje hidroakumulacijskih objekata manje su za 8.090.534 KM.

Komunalne naknade i pristojbe odnose se na općinske komunalne naknade (3.690.626 KM) i naknade za istaknutu tvrtku (19.065 KM).

Ostali prihodi od imovine odnose se na prihode od prodaje zemljišta (381.990 KM) i od kamate na depozite (36 KM).

Prihodi od nefinancijskih javnih poduzeća i financijskih institucija odnose se na ostale prihode od financijske i nematerijalne imovine – dodijeljeni troškovi spora, zatezna kamata (247.574 KM) i prihode od prava na eksploataciju prirodnih resursa (27.047 KM).

Naknade i pristojbe po federalnim zakonima i drugim propisima odnosi se na naknade za ceste (67.832 KM), naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nepogoda (38.653 KM) i naknade za vršenje usluga premjera i katastra (25.034 KM).

6.1.1.3 Priljeni transferi i donacije

Priljeni transferi i donacije iskazani su u iznosu od 1.110.681 KM, a odnose se na priljene tekuće transfere od ostalih razina vlasti i to doznačena sredstva od FBiH 125.000 KM kao pomoć proračunu, Županije 955.045 KM i Ministarstva financija i Riznice 30.636 KM za naknadu biračkim odborima.

Priljeni tekući transferi od Županije odnose se na doznačena sredstva u iznosu 495.480 KM za sufinanciranje obveza po kolektivnom ugovoru domova zdravlja, 286.066 KM za sufinanciranje troškova prijevoza učenika, 160.000 KM za uređenje prečistača otpadnih voda, 10.000 KM za financiranje Projekta „Jačanje turističke prepoznatljivosti Ramskog jezera“ i 3.500 KM za sufinanciranje Projekta „Uređenje i zaštita poljoprivrednog zemljišta“.

Utvrđili smo da su priljeni transferi više iskazani za 198.000 KM s obzirom na to da je od Županije doznačenih 495.480 KM za sufinanciranje obveza po kolektivnom ugovoru domova zdravlja za utvrđene namjene realizirano 297.480 KM, a neutrošena namjenska sredstva nisu preknjižena na poziciju razgraničenih prihoda kako je to propisano Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH. Preporuka za navedeno dana je u poglavlju 6.1.3 Financijski rezultat.

6.1.1.4 Primici od zaduživanja

Primici od zaduženja iskazani su u iznosu od 4.191.700 KM. Općina se 2022. godine zadužila kod Intesa Sanpaolo banke u iznosu 2.100.000 KM, te NLB Banke u iznosu 1.890.000 KM. Iznos od 201.700 KM odnosi se na davanje naloga za plaćanje fakture dobavljaču „Unioninvest“ d.d. Sarajevo iz kreditnih sredstva po ugovoru sa Europskom investicijskom bankom iz 2013. godine za dovršetak izgradnje sustava vodoopskrbe naselja po obodu Ramskog jezera i sanaciju uže gradske zone.

6.1.2 Rashodi, izdaci i financiranje

U Godišnjem izvješću o izvršenju proračuna za 2022. godinu iskazani su rashodi i izdaci u iznosu od 24.610.605 KM, što je u odnosu na planiranih 25.799.840 KM izvršenje od 95,4%.

Strukturu rashoda i izdataka čine: plaće i naknade troškova zaposlenih (3.006.711 KM), doprinosi poslodavaca i ostali doprinosi (278.429 KM), izdaci za materijal sitan inventar i usluge (1.323.207 KM), tekući transferi i drugi tekući rashodi (9.362.784 KM), kapitalni transferi (948.315 KM), izdaci za kamate (60.000 KM), izdaci za nabavu stalnih sredstava (9.612.454 KM) i izdaci za financijsku imovinu (18.705 KM).

6.1.2.1 Plaće i naknade troškova zaposlenih

Plaće i naknade troškova zaposlenih iskazane su u iznosu od 3.006.711 KM, od čega se na izdatke za bruto plaće i naknade plaća odnosi 2.659.133 KM, a na naknade troškova zaposlenih 347.578 KM.

Obračun plaća i naknada vrši se sukladno Odluci o plaćama i naknadama u tijelima uprave Općine Prozor - Rama⁴, koju je donijelo Vijeće. Osnovica za obračun plaće je utvrđena sporazumom sa sindikatom u visini od 330 KM i bod u vrijednosti 1,21. Odlukom o izvršavanju Proračuna nisu utvrđeni osnovica i bod za obračun plaća, što nije sukladno odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH.

Iako je člankom 44. Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH utvrđeno da je rukovoditelj organa državne službe dužan donijeti pravilnik o plaćama i naknadama sukladno odredbama ovog zakona, pravilnik o plaćama i naknadama nije donesen.

Izvršili smo uvid u obračun plaća i naknada plaća zaposlenih za veljaču, listopad i prosinac i nismo utvrdili nepravilnosti.

Zakonom o radu definirano je da puno radno vrijeme traje 40 sati tjedno, te da pravo na odmor traje najmanje 30 minuta za radnika koji radi duže od šest sati dnevno, a koje se ne uračunava u radno vrijeme. Odlukom o radnom vremenu općinskih službi Općine Prozor-Rama utvrđeno je da je radno vrijeme zaposlenika od ponedjeljka do petka u periodu od 08:00 do 16:00 sati, kao i da imaju pravo na odmor u tijeku radnog dana u trajanju od 30 minuta, u razdoblju od 10:30 do 11:00 sati. **S obzirom na to da se pauza računa u radno vrijeme, konstatiramo da raspored radnog vremena nije utvrđen sukladno odredbama Zakona o radu u FBiH, kojim je propisano da se pauza od 30 minuta ne računa u radno vrijeme, te da odredbe ove Odluke koje se odnose na raspored radnog vremena i korištenje odmora nisu usuglašene s odredbom kojom je utvrđeno da puno radno vrijeme traje 40 sati tjedno.**

Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na radu⁵ propisana je obveza vođenja evidencije o radnom vremenu koja, između ostalih, sadrži podatke o početku rada, završetku rada, ukupnom dnevnom radnom vremenu, vremenu terenskog rada, vremenu neprisustva na poslu i slično. Uvidom u evidencije o nazočnosti na poslu utvrdili smo da one ne sadrže sve elemente propisane spomenutim Pravilnikom (početak rada, završetak rada, ukupno dnevno radno vrijeme).

Najviša plaća isplaćena je iznosu od 4.156 KM (sa minulim radom), a najniža u neto iznosu od 769 KM. Prosječna neto plaća iznosila je 1.456 KM.

Zakonom o državnoj službi u FBiH propisano je da rukovodilac organa državne službe ocjenjuje rad svih državnih službenika, na prijedlog neposredno nadređenog službenika najmanje svakih 12 mjeseci. Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH propisano je da rad namještenika podliježe radnom ocjenjivanju svake godine i obvezno se vrši u siječnju za prethodnu kalendarsku godinu. **Ocjenjivanje državnih službenika i namještenika Općine u 2022. godini nije izvršeno, iako je to obveza utvrđena Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH, koja se vrši u cilju kvalitetnog i profesionalnog obavljanja poslova i radnih zadataka i jačanja integriteta organa državne službe FBiH.**

Naknade troškova zaposlenih obuhvaćaju naknade za topli obrok tijekom rada (202.936 KM), naknade za prijevoz na posao i s posla (63.000 KM), regres za godišnji odmor (49.501 KM), pomoć u slučaju smrti ili teže invalidnosti (25.220 KM) i otpremnine zbog odlaska u mirovinu (6.921 KM).

Obračun i isplata naknada troškova zaposlenih uređene su Odlukom o plaćama i naknadama u tijelima uprave Općine Prozor- Rama.

Naknada za topli obrok tijekom rada obračunavala se i isplaćivala u iznosu od 1% prosječne plaće u FBiH, po radnom danu, a prema podacima koje objavljuje Federalni zavod za statistiku.

Odlukom o plaćama i naknadama u tijelima uprave Općine Prozor- Rama i Zakonom o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH propisano je da državnom službeniku i namješteniku kome nije organiziran službeni prijevoz na posao i s posla, a čije je mjesto stanovanja od mjesta rada udaljeno najmanje 2 km, pripada naknada za troškove prijevoza u visini mjesečne karte gradskog i prigradskog prometa.

⁴ „Sl. glasnik Općine Prozor-Rama“ br. 2/13, 4/16, 6/17, 17/18, 2/18 i 1/21

⁵ „Sl. novine FBiH“, br. 36/16

Uvidom u obračun ove naknade utvrdili smo da se ona obračunavala i isplaćivala u visini od 13% cijene benzina po prijeđenom kilometru. **Navedeno nije sukladno Odluci o plaćama i naknadama u tijelima uprave Općine i Zakonu o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH kojima je utvrđeno da se ova naknada obračunava u visini mjesečne karte gradskog i prigradskog prometa.**

Regres za godišnji odmor isplaćen je u visini od 50% prosječne neto plaće isplaćene u FBiH u iznosu od 537 KM temeljem Zaključka načelnika.

Odlukom o plaćama i naknadama u tijelima uprave Općine Prozor – Rama propisano je da se u slučaju povrede na radu, teške bolesti ili invalidnosti člana uže obitelji državnog službenika ili namještenika, koji nema osobna primanja veća od 500 KM mjesečno, isplaćuje jednokratna novčana pomoć u visini jedne prosječne neto plaće isplaćene u Federaciji BiH prema zadnjem objavljenom statističkom podatku. Zakonom plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH definirano da se u slučaju povrede na radu, teške bolesti ili invalidnosti državnog službenika ili namještenika ili člana njegove uže obitelji isplaćuje jednokratna novčana pomoć u visini od dvije prosječne neto plaće isplaćene u FBiH prema zadnjem objavljenom statističkom podatku. Uvidom u pojedinačna rješenja utvrdili smo da su se naknade u slučaju povrede na radu, teške bolesti ili invalidnosti člana uže obitelji državnog službenika ili namještenika isplaćivale u visini od jedne prosječne neto plaće isplaćene u FBiH prema zadnjem objavljenom statističkom podatku. **Važeći propisi Općine nisu sukladni odredbama Zakona o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH u dijelu koji se odnosi na obračun i isplatu naknade u slučaju bolesti i teže invalidnosti koja je isplaćivana u manjem iznosu od zakonom propisanog.**

Revizijom smo utvrdili da nije donesen pravilnik o plaćama i naknadama sukladno Zakonu o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH. Odredbe Odluke o radnom vremenu u dijelu koji se odnosi na raspored radnog vremena nisu sukladne Zakonu o radu FBiH, a evidencije o radnom vremenu ne sadrže sve elemente utvrđene Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na radu. Ocjenjivanje državnih službenika i namještenika Općine nije izvršeno sukladno Zakonu o državnoj službi u FBiH i Zakonu o namještenicima u organima državne službe u FBiH. Odluka o plaćama i naknadama u tijelima uprave Općine nije sukladna Zakonu o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH u dijelu visine naknade u slučaju bolesti i teže invalidnosti, a isplata naknade za prijevoz na posao i s posla nije isplaćivana sukladno Odluci o plaćama i naknadama u tijelima uprave Općine Prozor i Zakonu o plaćama i naknadama u organima vlasti u FBiH.

Preporuke:

- *donijeti pravilnik o plaćama i naknadama sukladno Zakonu o plaćama i naknadama u organima vlasti FBiH;*
- *usuglasiti odredbe Odluke o radnom vremenu u dijelu koji se odnosi na raspored radnog vremena kako bi se osiguralo da puno radno vrijeme traje 40 sati tjedno, kako je i definirano Odlukom i Zakonom o radu u FBiH, te evidencije o radnom vremenu uspostaviti shodno Pravilniku o sadržaju i načinu vođenja evidencije o radnicima i drugim licima angažiranim na radu;*
- *vršiti ocjenjivanje zaposlenika sukladno Zakonu o državnoj službi u FBiH i Zakonu o namještenicima u organima državne službe u FBiH;*
- *uskладiti Odluku o plaćama i naknadama u tijelima uprave Općine sa federalnim propisima u dijelu koji se odnosi na visinu naknade u slučaju bolesti i teže invalidnosti te je dosljedno primjenjivati u dijelu koji se odnosi na isplatu naknade za prijevoz na posao i s posla.*

6.1.2.2 Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge iskazani su u iznosu od 1.323.207 KM.

Strukturu izdataka čine: ugovorene i druge posebne usluge (503.774 KM), izdaci za energiju (400.503 KM), izdaci za tekuće održavanje (172.933 KM), izdaci za komunikaciju i komunalne usluge (83.892 KM), nabavka materijala i sitnog inventara (72.760 KM), izdaci za usluge prijevoza i goriva (39.911 KM), putni troškovi (26.344 KM), izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa (15.290 KM) i unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine (7.800 KM).

Ugovorene i druge posebne usluge najvećim dijelom čine izdaci po osnovu ugovora za privremene i povremene poslove (120.000 KM), naknade za općinske vijećnike (110.885 KM), izdaci za volontere (78.339 KM), izdaci za povjerenstva (57.055 KM) i troškovi obilježavanja Dana Općine (48.784 KM).

Izdaci po osnovu ugovora za privremene i povremene poslove iskazani su u iznosu od 120.000 KM, a najvećim dijelom se odnose na ugovore zaključene za odvjetničko zastupanje (20.475 KM), mišljenje neovisnog stručnjaka u vezi hidro akumulacione naknade (16.500 KM) i davanje pravnih mišljenja u svezi primjene Zakona (12.150 KM). U ugovorima o djelu definirana je obveza dostavljanja Izvješća o obavljenim aktivnostima. Uvidom u pojedinačne ugovore uvjerali smo se da su izvješća o obavljenim aktivnostima sačinjavala i dostavljala Općini.

Izdaci za naknade općinskim vijećnicima iskazani su u iznosu od 110.885 KM. Odlukom o utvrđivanju mjesečne naknade općinskim vijećnicima i članovima radnih tijela Općinskog vijeća Prozor-Rama definirana je mjesečna naknada (paušal) vijećnicima u iznosu od 300 KM kao i naknada u iznosu od 50 KM po sjednici kojoj je vijećnik nazočan. Općinskom vijećniku koji obavlja dužnost predsjednika Kluba vijećnika u Vijeću pripada i mjesečna naknada u iznosu od 60 KM. Za svako neopravdano odsustvo sa sjednica iznos mjesečnog paušala se umanjuje za 10%. U odabranom uzorku nisu konstatirane nepravilnosti.

Izdaci za volontere se odnose na isplate naknada volonterima u iznosu od 300 KM mjesečno koje su isplaćivane temeljem Zaključka načelnika.

Izdaci za povjerenstva iskazani su u iznosu od 57.055 KM, a odnose se na povjerenstva formirana za tehnički pregled, izlaganje na uvid podataka o nekretninama za područje Općine, procjene nekretnina, vršenje nadzora, žalbeno povjerenstvo Općinskog vijeća i drugo. Isplate naknada povjerenstvima su vršene nakon dostavljenog izvješća o radu, temeljem Zaključka načelnika.

U okviru troškova obilježavanja Dana Općine evidentirani su izdaci za održavanje malonogometnog turnira, konzumacije hrane i pića, izrade promotivnog filma i usluga rada na domjenku.

Izdaci za usluge reprezentacije iskazani su iznosu od 44.829 KM. Pravilnikom o reprezentaciji i poklonima definirano je da se za plaćanje usluga reprezentacije na poleđini računa upisuju podaci o gostima, datum i potpis osobe koja je naručila uslugu. Pravilnikom su utvrđena lica kojima je dano pravo na korištenje reprezentacije u neograničenom iznosu, odnosno do ukazane potrebe kao i lica kojima je dano pravo na ograničeni utrošak sredstava reprezentacije. Za lica kojima je dano ograničeno pravo na utrošak sredstava reprezentacije nije utvrđeno do kojeg iznosa im je odobrena potrošnja, dok je za dio lica odobrena potrošnja u neograničenom iznosu bez limita potrošnje čime je onemogućeno adekvatno praćenje namjenskog trošenja sredstava u ove svrhe. **Uvidom u pojedinačne fakture utvrdili smo da se nisu sačinjavale zabilješke sa podacima o gostima na poleđini računa u svrhu pravdanja nastalih izdataka. Pored toga, Pravilnikom nisu utvrđeni limiti potrošnje osobama kojima je odobreno pravo na korištenje reprezentacije.**

Izdaci za energiju iskazani su u iznosu od 400.503 KM, a najvećim dijelom odnose se na troškove električne energije za javnu rasvjetu (263.565 KM) i troškove električne energije Općine (107.340 KM). Na poziciji izdataka za električnu energiju evidentirani su i troškovi nabave lož ulja u iznosu od 29.598 KM. Za nabavu lož ulja zaključen je ugovor o nabavi u kojem je ugovoren popust u visini od 16,5% u odnosu na maloprodajnu cijenu isporučitelja lož ulja tijekom cijelog trajanja ugovora. Uvidom u pojedinačne fakture utvrdili smo da su jedinične cijene iskazane na fakturama bile jednake maloprodajnoj cijeni u trenutku točenja lož ulja. **Na fakturama nije obračunat ugovoreni popust koji je definiran u zaključenom ugovoru o nabavi.**

Izdatke za tekuće održavanje (172.933 KM) najvećim dijelom čine izdaci za zimsko održavanje cesta u iznosu od 107.860 KM. Nakon provedenog postupka javnih nabava za zimsko održavanje lokalnih cesta zaključeni su ugovori sa osam dobavljača (Kordić d.o.o. Prozor-Rama, PDC&CO d.o.o. Prozor-Rama, M&M Promet d.o.o. Prozor-Rama, Seme d.o.o. Prozor-Rama, Beton d.o.o. Prozor-Rama, Ramas d.o.o. Prozor-Rama, Knežević 72 d.o.o. Prozor-Rama i Đogić d.o.o. Prozor-Rama). Izvršili smo uvid u pojedinačne fakture i utvrdili smo da cijene i obavljene usluge navedene u fakturama odgovaraju ugovorenim cijenama i uslugama.

Izdatke za komunikaciju i komunalne usluge čine izdaci za telefonske usluge (37.437 KM), izdaci za poštanske usluge (28.355 KM), izdaci za vodu i kanalizaciju (9.103 KM) i izdaci za usluge održavanja čistoće (8.997 KM).

Izdaci za gorivo iskazani su u iznosu od 29.732 KM. Zaključenim ugovorom sa dobavljačem nakon provedenog postupka javne nabave ugovoren je popust u visini od 9% u odnosu na maloprodajnu cijenu isporučitelja goriva tijekom cijelog trajanja ugovora. Uvidom u pojedinačne fakture uvjerali smo se da se nisu poštvale odredbe zaključenog ugovora o nabavi goriva u dijelu ugovorene cijene. Dobavljač je dostavljao fakture na kojima su jedinične cijene bile jednake onima u OPC obrascu i cijeni na benzinskoj postaji u trenutku točenja goriva bez uračunatog popusta. Osim toga, nabava goriva u iznosu od 14.603 KM je vršena od dobavljača sa kojim je zaključen ugovor o korištenju kreditne kartice u prometu naftnim derivatima, a koji datira iz 2009. godine.

Pravilnikom o uvjetima i načinu korištenja putničkih automobila i ostalih osnovnih sredstava u općinskom tijelu uprave Općine Prozor-Rama propisano je da je vozač koji je zadužen za vozilo na kraju mjeseca dužan sačiniti mjesečni pregled prijeđenih kilometara, utroška goriva i maziva za automobil kojim je upravljao i predati nadležnoj osobi koja vrši kontrolu uporabe automobila. Revizijom smo utvrdili da se popunjavanju obrasci putnih naloga za sva vozila kojima Općina raspolaže, ali da se ne sačinjavaju mjesečni pregledi o potrošnji goriva i maziva za automobile koji su bili u uporabi, a koji bi trebali sadržavati podatke o prijeđenim kilometrima i utrošku goriva i maziva. **S obzirom na to da se mjesečni pregledi o potrošnji goriva i maziva ne sačinjavaju, ne vrši se kontrola uporabe službenih automobila od strane ovlaštene osobe, kako je to propisano Pravilnikom.**

Revizijom smo utvrdili da na poleđini računa nisu sačinjavane zabilješke sa podacima o broju gostiju, što nije sukladno Pravilniku o reprezentaciji, a Pravilnikom nisu utvrđeni maksimalni iznosi potrošnje osobama kojima je odobrena reprezentacija. Ne sačinjavaju se mjesečni pregledi potrošnje goriva i maziva i ne vrši se kontrola korištenja putničkih automobila sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu korištenja putničkih automobila i ostalih osnovnih sredstava u općinskom tijelu uprave Općine Prozor – Rama. Revizijom smo utvrdili da se nije vršila kontrola ispostavljenih faktura za nabavu lož ulja i goriva u dijelu ugovorene cijene i da cijene iskazane na fakturama nisu sukladne cijenama koje su definirane u zaključenom ugovorima, što je za posljedicu imalo i veći iznos rashoda za ove svrhe.

Preporuke:

- **sačinjavati zabilješke sa podacima o broju gostiju na poleđini računa kako je propisano Pravilnikom o reprezentaciji i utvrditi limite potrošnje osobama kojima je odobreno pravo na korištenje reprezentacije s ciljem adekvatnog praćenja namjenskog trošenja sredstava reprezentacije;**
- **sačinjavati mjesečna izvješća o potrošnji goriva i maziva te vršiti kontrolu uporabe službenih automobila sukladno Pravilniku o uvjetima i načinu korištenja putničkih automobila i ostalih osnovnih sredstava u općinskom tijelu uprave Općine;**
- **provoditi kontrolu ispostavljenih faktura za lož ulje i gorivo u dijelu obračuna ugovorima definiranog popusta i osigurati realizaciju zaključenih ugovora u dijelu koji se odnosi na obračun definiranog popusta.**

6.1.2.3 Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Tekući transferi i drugi tekući rashodi iskazani su u iznosu od 9.362.784 KM i odnose se na tekuće transfere drugim razinama vlast (1.552.148 KM), tekuće transfere pojedincima (1.936.419 KM), tekuće transfere neprofitnim organizacijama (2.657.641 KM), subvencije javnim poduzećima (1.700.000 KM), subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima (1.506.810 KM) i drugi tekući rashodi (9.766 KM).

Odlukom o izvršavanju proračuna za 2022. godinu je propisano da će se korisnicima transfera koji su Proračunom imenovani kao krajnji korisnici sa pripadajućim iznosom sredstva doznačavati u visini 1/12 planiranog iznosa temeljem dostavljenog zahtjeva i izvješća o pravdanju sredstava za prethodni mjesec. Za transfere u kojima nije Proračunom definiran krajnji korisnik predviđeno je provođenje javnog poziva ili odobravanje sredstava po zahtjevu, sukladno Pravilniku o dodjeli sredstava tekućih transfera odobrenih u Proračunu Općine i Programa utroška Proračunskih sredstava s pozicije tekućih transfera odobrenih u Proračunu Općine za 2022. godinu, s kriterijima raspodjele. Načelnik je 30. 12. 2021. godine donio spomenuti Program, kojim je definirano da sredstva odobravaju temeljem podnesenih zahtjeva uz pravdanje prethodno dodijeljenih sredstava. Odlukom o izvršavanju Proračuna i Programa utroška Proračunskih sredstava s pozicije tekućih transfera odobrenih u Proračunu propisano je da je kriterij za dodjelu sredstava opravdanost tog transfera po interese iskazane u Strategiji razvoja Općine.

Tekući transferi drugim razinama vlasti iskazani su u iznosu 1.552.148 KM, a odnose se na transfer za sport 664.624 KM, Dom kulture 326.500 KM, materijalni troškovi škola 258.704 KM, vjerske zajednice 99.083 KM, programi kulture 56.875 KM, zaštita kulturnog nasljeđa 55.947 KM), transfer za izbore 54.049 KM, razminiranje minskih polja 27.600 KM i transfer za projekte razvoja turizma 8.765 KM.

Transfer za sport iskazan je u iznosu 664.624 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrdili smo da su sredstva odobrena u redovitim mjesečnim tranšama za Sportsko rekreativni centar (220.350 KM), Veslački klub Rama (132.350 KM), HNK Rama (113.815 KM) i Sportsko ribolovnom društvu (75.910 KM), dok su preostali transferi za Košarkaški klub Rama (33.600 KM), Tenis centar Rama (25.770 KM), Šahovski klub (14.700 KM), Ženski košarkaški klub (8.430 KM), Malonogometni klub Makljen (7.500 KM) i drugi odobreni zaključcima načelnika temeljem dostavljenih zahtjeva. Iz dostavljenih zahtjeva za doznaku sredstava sportskim udruženjima koja se financiraju mjesečnim doznakama, a u privitku kojih su izvješća o utrošku sredstava za prethodni mjesec, vidljivo je da se financiraju plaće i materijalni troškovi. Odlukom o izvršavanju Proračuna propisano je da je kriterij za dodjelu sredstava opravdanost tog transfera po interese iskazane u Strategiji razvoja Općine. Uvidom u Strategiju razvoja Općine utvrdili smo da u njoj nisu utvrđeni kriteriji za raspodjelu sredstava transfera za sport. Uvidom u odabrani uzorak, korisnici transfera su dostavili izvješća o utrošku sredstava. **S obzirom da u Strategiji razvoja Općine nisu utvrđeni kriteriji, utvrdili smo da su transferi za sport realizirani bez primjene jasnih i mjerljivih kriterija.**

Transfer za Dom kulture iskazan je u iznosu 326.500 KM koliko je i planiran, a odobren je mjesečnim tranšama 1/12 planiranog iznosa.

Materijalni troškovi škola iskazani su u iznosu 258.704 KM, a najvećim dijelom odnose se na nabavu lož ulja, udžbenika, uredskog materijala, pokriće režijskih troškova. Proceduru odabira dobavljača za potrebe škola provela je Općina, a škole nakon izvršene nabave dostavljaju fakture na plaćanje.

Transferi vjerskim zajednicama, iskazani u iznosu 99.083 KM, su Proračunom planirani po korisnicima (katolička crkva 70.000 KM, islamska zajednica 30.000 KM), a odobreni su zaključcima načelnika na zahtjev vjerskih službenika.

Transferi za programe kulture iskazani su u iznosu 56.875 KM. Sredstva su odobravana zaključkom načelnika temeljem dostavljenih zahtjeva, a najvećim dijelom odobravana su za financiranje troškova prijevoza pri odlasku na kulturne manifestacije, organiziranje kulturnih manifestacija, tiskanje i izdavanje knjiga, snimanje spotova i drugo. Odlukom o izvršavanju Proračuna propisano je da je kriterij za dodjelu sredstava opravdanost tog transfera po interese iskazane u Strategiji razvoja Općine.

Uvidom u Strategiju razvoja Općine utvrdili smo da u njoj nisu utvrđeni kriteriji za raspodjelu sredstava transfera za kulturu. Uvidom u odabrani uzorak, korisnici transfera su dostavili izvješća o utrošku sredstava. **S obzirom na to da u Strategiji razvoja Općine nisu utvrđeni kriteriji, utvrdili smo da su transferi za kulturu realizirani bez primjene jasnih i mjerljivih kriterija.**

Tekući transferi pojedincima iskazani su u iznosu 1.936.419 KM, a odnose se na prijevoz učenika 990.000 KM, ostale isplate pojedincima iz materijalno – socijalne sigurnosti 510.967 KM, isplatu stipendija 303.500 KM, potpore majkama roditeljama 109.500 KM, potpore pri upisu djece u I razred OŠ 18.500 KM i izdatke za raseljene osobe 3.953 KM.

Ostale isplate pojedincima iz materijalno-socijalne sigurnosti iskazane su u iznosu 510.967 KM. Pored 150.000 KM proračunom planiranih sredstava za ove namjene na ovoj poziciji iskazana je i cjelokupna realizacija tekuće pričuve u iznosu 360.967 KM.

Sredstva pojedincima iz materijalno – socijalne sigurnosti su u cijelosti odobreni temeljem podnijetih zahtjeva, a najvećim dijelom se odnose na jednokratne novčane pomoći socijalno ugroženim osobama, nabava ogrijeva za socijalne slučajeve, financijska pomoć kod liječenja, troškove sahrane socijalnih slučajeva i slično.

Sredstva tekuće pričuve najvećim dijelom su odobrena za usluge reprezentacije, transfer za prijevoz učenika, transfer za školstvo i stručno usavršavanje, potpora izdavaštvu, transfer vjerskim zajednicama, kamatu na kredite, transfer udrugama građana, transfer za poduzetništvo, ugovore o privremenim i povremenim poslovima, transfer za turizam i drugo. Rashodi odobreni iz tekuće pričuve su se sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH trebali evidentirati na poziciji rashoda za koju su odobreni, a ne u cijelosti na poziciju transfera pojedincima.

Zbog iskazivanja cjelokupne realizacije sredstava tekuće pričuve na poziciji ostale isplate pojedincima, a ne na odgovarajućoj poziciji rashoda na koje se odnosi, revizijom smo utvrdili da financijska izvješća ne daju točnu strukturu iskazanih rashoda, što nije sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

Potpore majkama roditeljama iskazane su u iznosu 109.500 KM, a regulirane su Odlukom Vijeća o utvrđivanju prava i dodjele jednokratne novčane pomoći za novođeno dijete u 2022. godini, a kojom je predviđena naknada od 1.000 KM za prvo, 1.500 KM za drugo i 2.000 KM za treće i svako slijedeće novođeno dijete. O pravu temeljem dostavljenog zahtjeva odlučuje JU Centar za socijalni rad.

Tekući transferi neprofitnim organizacijama iskazani su u iznosu 2.657.641 KM, a odnose se na Dom zdravlja – sufinanciranje stanica hitne pomoći, mrtvozornika i kemedijaliza 518.000 KM, transfer od Ministarstva zdravstva Županije 297.480 KM i nabava opreme 13.500 KM, JU Dječji vrtić 412.261 KM, vatrogasno društvo 404.100 KM, JU Centar za socijalni rad 391.800 KM, JU Centar za prevenciju, rehabilitaciju i edukaciju 190.400 KM, transfer za političke stranke 120.000 KM Crveni križ 118.700 KM, Narodna knjižnica 117.400 KM i drugo.

Tekući transferi JU Dječji vrtić, vatrogasnom društvu, JU Centar za socijalni rad, JU Centar za prevenciju, rehabilitaciju i edukaciju, Crveni križ, Sufinanciranje rada hitne pomoći, mrtvozornika i kemedijalize i Narodnoj knjižnici su Proračunom planirani po korisnicima sa pripadajućim iznosima, a odobrena su za njihov redovan rad (plaće, materijalni troškovi). Sredstva su odobravana mjesečno u visini 1/12 ukupno planiranog iznosa, a korisnici sredstava su uz zahtjev za doznakom sredstava dostavljali izvješća o namjenskom utrošku sredstava za prethodni mjesec. Također, korisnici su dostavili i godišnja financijska i narativna izvješća o namjenskom utrošku doznačenih sredstava. Iznos sredstava definiran je temeljem dostavljenih zahtjeva, temeljem kojih je sačinjen Prijedlog proračuna za 2022. godinu.

Transferu Domu zdravlja od Županije odnosi se na sufinanciranje obveza iz potpisanih kolektivnih ugovora djelatnika u zdravstvu.

Transferi političkim strankama realizirani su sukladno Odluci Vijeća o financiranju političkih subjekata u Općinskom vijeću, kojim je predviđeno da se 60% rasporedi razmjeno broju vijećnika, 30% u jednakim iznosima svim strankama koje participiraju u Vijeću i 10% razmjerno broju vijećnika manje zastupljenog spola.

Subvencije javnim poduzećima iskazane su u iznosu 1.700.000 KM, a odnose se na subvenciju JP „Vodograd“ 750.000 KM (zajednička komunalna potrošnja 600.000 KM, subvencija rada sortirnice komunalnog otpada 100.000 KM, subvencija rada mrtvačnice 50.000 KM), Radio Rama 314.000 KM, transfer Agenciji za lokalni razvoj 286.000 KM, subvencije Javnom prijevozu 350.000 KM (subvencija prijevoza građana 200.000 KM, dotacija za autobusni kolodvor 150.000 KM).

Subvencija JP „Vodograd“ – zajednička komunalna potrošnja, subvencija rada sortirnice i subvencija rada mrtvačnice su Proračunom planirani po korisniku sa pripadajućim iznosom.

Vijeće je 21. 12. 2021. godine usvojilo Program zajedničke komunalne potrošnje za 2022. godinu, kojom su poslovi strojnog i ručnog čišćenja javnih površina, pranje javnih površina, održavanje zelenih površina, sadnja cvijeća, odvodnja atmosferskih voda sa javnih površina i održavanje hidrotehničkih objekata, odvoz otpada, dekoracija grada, saniranje smetlišta „Duška kosa“ i zaštita okoliša, održavanje lokalnih i nekategoriziranih putova kroz cestarsku službu, redovno i interventno održavanje javne rasvjete i zimsko održavanje gradske zone ustupljeni JP „Vodograd“. Programom su definirani predmetne aktivnosti, vrijeme provođenja aktivnosti, kao i broj provođenja aktivnosti u vremenskom okviru. Nadzor nad provođenjem aktivnosti iz Programa zajedničke komunalne potrošnje provodi nadležna Općinska služba.

Odlukom Vijeća o izgradnji reciklažnog dvorišta i sortirnice otpada od 30. 5. 2019. godine naložena je izgradnja i opremanje reciklažnog dvorišta, koje se ustupa na upravljanje JP „Vodograd“, a za čiji rad se sredstva osiguravaju u Proračunu.

Ugovor sa JP „Vodograd“ za zajednička komunalna potrošnja, subvencija rada sortirnice i subvencija rada mrtvačnice zaključen je 10. 1. 2022. godine.

Vijeće je 30. 5. 2023. godine donijelo zaključak o usvajanju Izvješća o izvršenju Programa zajedničke komunalne potrošnje za 2022. godinu.

U postupku revizije nisu utvrđeni propusti kod realizacije ovih transfera.

Transfer Radio Rami i Agenciji za lokalni razvoj su Proračunom planirani po korisniku s pripadajućim iznosom, a služe za financiranje aktivnosti definiranih u njihovim godišnjim planovima rada.

Subvencija prijevoza građana iskazana je u iznosu 200.000 KM, a dotacija za autobusni kolodvor 150.000 KM. Odlukom Vijeća od 28. 11. 2019. godine poslovi besplatnog prijevoza građana na području Općine su ustupljeni firmi „Javni prijevoz“, a podrazumijeva prijevoz građana iz naseljenih mjesta do općinskog središta i nazad sa jednim polaskom i povratkom dnevno u razdoblju trajanja škole.

Ugovor sa pružateljem usluga subvencioniranog prijevoza građana i subvencioniranje funkcioniranja autobusnog kolodvora zaključen je 10. 1. 2022. godine.

Sve subvencije javnim poduzećima odobravane su mjesečno u visini 1/12 ukupno planiranog iznosa, a korisnici sredstava su uz zahtjev za doznakom sredstava dostavljali izvješća o namjenskom utrošku sredstava za prethodni mjesec. Također, javna poduzeća su dostavila i godišnja financijska i narativna izvješća o namjenskom utrošku doznačenih sredstava Vijeću na usvajanje.

Subvencije privatnim poduzećima iskazane u iznosu 1.506.810 KM odnose se na subvencioniranje aktivne politike zapošljavanja 1.181.046 KM i poticaj razvoju poljoprivrede 325.764 KM.

Subvencioniranje aktivne politike zapošljavanja planirano je u iznosu 1.200.000 KM, a iskazani u iznosu 1.181.046 KM. Programom poticaja za zapošljavanje, kojeg je Vijeće donijelo 3. 11. 2011. godine, predviđene su poticajne mjere u cilju povećanja zaposlenosti kroz dodjelu bespovratnih sredstava, subvencioniranje kamata i formiranje kreditnog fonda. Iznosi poticaja ovisi o broju novozaposlenih, visini ulaganja u proizvodne kapacitete i minimalnom roku trajanja ugovora o radu novozaposlenih.

Javnim pozivom za poticanje zapošljavanja, objavljenim na web stranici Općine 14. 10. 2021. godine, su definirane industrijske grane koje mogu ostvariti pravo na poticaj (32 industrijske grane), potrebna dokumentacija, a definirani su iznosi poticaja po jednom novouposlenom djelatniku za gospodarske subjekte koji nemaju potrebu značajnijih ulaganja od 3.500 KM do 5.000 KM, a za subjekte koji investiraju značajnija ulaganja od 4.000 KM do 10.000 KM. Za poslovne planove kojima je predviđeno zapošljavanje više od 50 uposlenika predviđena je prethodna suglasnost Vijeća. Na javni poziv pristigao je jedino zahtjev GS-Holding GmbH Regensburg Njemačka, kojim je predviđeno ulaganje od 10.000.000 KM i 120 novouposlenih. Vijeće je 29. 3. 2022. godine dalo suglasnost na nacrt Ugovora sa GS Holding GmbH, kojeg je načelnik zaključio 26. 4. 2022. godine. Spomenutim Ugovorom Općina je preuzela obvezu izmiriti poticaj u iznosu 2.000.000 KM, a investitor registrirati firmu sa sjedištem u Općini, izgraditi i opremiti proizvodnu halu, uposliti do konca 2023. godine 70, a do konca trajanja ugovora 120 djelatnika i u narednih pet godina od potpisivanja ugovora svu dobit od poslovanja reinvestirati u projekte na području Općine. Investitor se obvezao dostaviti bankarsko jamstvo na jedan dio i založno pravo na imovinu u visini odobrenih sredstava kao instrument osiguranja doznačenih sredstava. Vijeće je 25. 10. 2022. godine donijelo Zaključak o primanju k znanju informacije o realizaciji Programa poticaja za zapošljavanje.

Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je investitoru doznačeno 500.000 KM za pripremu terena za izgradnju hale i asfaltiranje pristupnog puta, 500.000 KM za izgradnju i opremanje nove tvorničke hale, dok su ostali rashodi najvećim dijelom odnose na plaćanje faktura za prijevoz novouposlenih djelatnika na relaciji Rama – Travnik radi provođenja obuke u firmi „TMT“ Travnik.

Poticaj razvoju poljoprivrede planiran je u iznosu 360.000 KM, a realiziran u iznosu 325.764 KM. Programom utroška sredstava za razvoj poljoprivrede i ruralnog razvoja, kojeg je načelnik usvojio 25. 3. 2022. godine, definirani su opći i posebni uvjeti za ostvarivanje prava na poticaj, vrste poljoprivredne proizvodnje koje se potiču, iznos poticaja po jedinici mjere i potencijalni korisnici koji mogu ostvariti pravo na poticaj. Javnim pozivom od 30. 3. 2022. godine je definirana dokumentacija temeljem koje se ostvaruje poticaj, kao i rokovi za podnošenje zahtjeva. **Uvidom u dokumentaciju utvrdili smo da je dio realiziranih poticaja razvoju poljoprivrede odobren i za namjene koje nisu predviđene Programom utroška sredstava za razvoj poljoprivrede i ruralnog razvoja (isporuka vode cisternama naseljima koja nemaju riješenu vodoopskrbu) u iznosu od 8.353 KM, kao i da su poticaji udruženjima poljoprivrednih proizvođača (101.410 KM) realizirani u iznosu većem od Programom utroška sredstava za razvoj poljoprivrede i ruralnog razvoja predviđenog za te namjene (80.000 KM).**

Ostali tekući rashodi iskazani su u iznosu od 9.776 KM, a odnose se na sudska rješenja o izvršenju.

Transfer za sport u iznosu od 664.624 KM i Transfer za kulturu u iznosu od 56.875 KM, a koji su odobreni odlukama načelnika temeljem dostavljenih zahtjeva, realizirani su bez jasnih i mjerljivih kriterija, budući da u Strategiji razvoja Općine na koju se poziva u Odluci o izvršavanju Proračuna nisu definirani kriteriji. Također, dio poticaja za razvoj poljoprivrede nije realiziran za namjene i u iznosu definirane Programom utroška sredstava za razvoj poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Preporuke:

- **Transfer za sport i Transfer za kulturu realizirati uz primjenu jasnih i mjerljivih kriterija, a Poticaj za razvoj poljoprivrede isključivo za namjene definirane Programom utroška sredstava za razvoj poljoprivrede i ruralnog razvoja;**
- **rashode odobrene iz tekuće pričuve knjigovodstveno iskazivati na odgovarajućim pozicijama sukladno kontnom planu Pravidnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH, radi istinitog iskazivanja podataka u financijskim izvješćima.**

6.1.2.4 Kapitalni transferi

Kapitalni transferi iskazani su u iznosu od 948.315 KM, a odnose se na kapitalne transfere pojedincima 538.815 KM i kapitalne transfere neprofitnim organizacijama 409.500 KM.

Odlukom o izvršavanju Proračuna je predviđeno da se kapitalni transferi realiziraju prema Programu kapitalnih projekata i akata koje donosi načelnik ili Vijeće.

Kapitalni transferi pojedincima najvećim dijelom odnose se na sanaciju i dogradnju OŠ „Ščipe“ 155.000 KM, izgradnju i rekonstrukciju kulturne baštine, vjerskih i pratećih objekata 150.350 KM, pomoć za obnovu kuća 131.996 KM, opremanje kabineta SŠ „Prozor“ 35.555 KM, sufinanciranje renoviranja seoskih dvorana i igrališta 33.187 KM, sanaciju i dogradnju OŠ „Marka Marulića“ 18.248 KM, rekonstrukciju OŠ Gračac 12.959 KM i drugo.

Sanacija i dogradnja OŠ „Ščipe“, opremanje kabineta SŠ „Prozor“, sanaciju i dogradnju OŠ Marka Marulića i rekonstrukciju OŠ „Gračac“ su planirane Proračunom sa pripadajućim iznosima, a realizirane su procedurom odabira najpovoljnijih ponuđača, koju je provela Općina.

Izgradnju i rekonstrukciju kulturne baštine, vjerskih i pratećih objekata, pomoć za obnovu kuća i sufinanciranje renoviranja seoskih dvorana i igrališta odobreni su zaključcima načelnika temeljem dostavljenih zahtjeva i najvećim dijelom su realizirani doznakama sredstava na račun podnositelja zahtjeva. S obzirom da nije donijet Programa kapitalnih projekata, a koji definira pojedinačne projekte sa pripadajućim iznosima, spomenuti transferi nisu realizirani na način predviđen Odlukom o izvršavanju Proračuna.

Odlukom o izvršavanju proračuna utvrđeno je da se kapitalni transferi koriste prema Planu, odnosno Programu kapitalnih projekata i aktima koje donosi načelnik, ili po potrebi Vijeće, na prijedlog načelnika. S obzirom na to da nije donesen program kapitalnih projekata, koji bi trebao preciznije definirati način na koji će se projekti realizirati, kapitalni transferi u ukupnom iznosu od 315.533 KM realizirani su samo na osnovu odluka načelnika.

Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama odnose se na nabavu vatrogasnog vozila za potrebe Dobrovoljnog vatrogasnog društva. Proceduru odabira najpovoljnijeg ponuđača provela je Općina, a vozilo je ustupljeno Dobrovoljnom vatrogasnom društvu, koje ga je uknjižilo u svojim knjigovodstvenim evidencijama. Spomenuta nabava planirana je Kapitalnim proračunom za 2022. godinu.

Preporuka:

- ***Odlukom o izvršavanju proračuna preciznije utvrditi način raspodjele kapitalnih transfera, te donositi program kapitalnih projekata i dosljedno ga se pridržavati.***

6.1.2.5 Izdaci za kamate

Izdaci za kamate iskazani u iznosu od 60.000 KM, a najvećim dijelom odnose se na obveze po kreditu Europske investicijske banke (49.295 KM), naknadu za obradu kredita i kamatu kod Nove Ljubljanske banke (11.525 KM) i naknadu za obradu kredita i kamatu kod Intesa San Paolo banke (18.818 KM). Nedostajuća sredstva za izmirenje obveza za kamatu u iznosu 19.639 KM su preknjižena na poziciju tekuće pričuve.

6.1.2.6 Izdaci za nabavu stalnih sredstava

Izdaci za nabavu stalnih sredstava realizirani su u iznosu od 9.612.454 KM, a odnose se na: nabavu zemljišta (78.580 KM), nabavu građevina (8.545.800 KM), nabavu opreme (152.482 KM), nabavu stalnih sredstava u obliku prava (630.172 KM) i rekonstrukciju i investiciono održavanje (205.420 KM).

Nabava građevina odnosi se na nabavu i izgradnju zgrada 2.4473.740 KM (Dječji vrtić 1.833.454 KM, Zgrada vatrogasnog doma 320.345 KM, Gradski trg 251.000 KM, zgrada Općine 68.941 KM), nabavu ostalih građevina 596.631 KM (Gradska tržnica 516.047 KM, Gradska mrtvačnica 80.584 KM), javnu rasvjetu 35.600 KM, izgradnju i održavanje lokalnih putova 3.730.554 KM i objekte vodovoda i kanalizacije 1.709.276 KM (projektiranje i izgradnja uređaja za prečišćavanje otpadnih voda 1.049.944 KM, vodovod Gornja Rama 393.978 KM, izgradnja seoskih vodovoda 265.354 KM).

Nabava opreme najvećim dijelom odnosi se na računarsku opremu 80.587 KM, projekt katastra nekretnina 27.396 KM, djela likovnih umjetnika 18.998 KM, namještaj 17.589 KM i drugo.

Nabava stalnih sredstava u obliku prava odnosi se na ulaganja u JKP „Vodograd“, a realizira se otplatom kredita spomenutog poduzeća Intesa Sanpaolo banci.

Rekonstrukcija i investicijsko održavanje odnosi se na rekonstrukciju ulica 158.034 KM, sanacija deponije „Duška kosa“ 23.400 KM, uređenje pročelja zgrada 15.000 KM i drugo.

Revidirani su izdaci za izgradnju JU Dječji vrtić, izgradnja Gradske tržnice, izgradnja Gradske mrtvačnice, izgradnja i održavanje lokalnih putova, nabava računarske opreme, nabava djela likovnih umjetnika i nabava stalnih sredstava u obliku prava. Sva ulaganja u kapitalnu imovinu iskazana su kao povećanje stalnih sredstava Općine.

6.1.2.7 Izdaci za financijsku imovinu

Izdaci za financijsku imovinu iskazani su u iznosu 18.705 KM, a odnose se na doznaku 16.455 KM Programu Ujedinjenih naroda za razvoj (UNDP) za realizaciju projekta „Regionalni program lokalne demokracije na Zapadnom Balkanu i 2.250 KM i za USAID-ov program Pro-Budućnost.

6.1.2.8 Izdaci za otplatu dugova

Izdaci za otplatu dugova nisu Proračunom planirani, niti iskazani u knjigovodstvenim evidencijama. Revizijom smo utvrdili da su u 2022. godini izmirene dugoročne obveze u iznosu od 134.903 KM.

Ove poslovne promjene su u Glavnoj knjizi evidentirane kao smanjenje dugoročnih obveza i novčanih sredstava, a ne na poziciji izdataka za otplatu dugova s obzirom da nisu ni planirana za te namjene.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrdili smo da izmirenje obveza po dugoročnim kreditima nije evidentirano sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenih politika za proračunske korisnike i Riznicu s obzirom da su dospjeli anuiteti glavnice knjiženi na dugovnoj strani dugoročnih obveza, a ne na poziciji izdataka za otplatu dugova, kako je to spomenutim aktima i predviđeno. Ističemo da je Zakonom o riznici u FBiH utvrđeno da se sa Jedinstvenog računa riznice ne može isplatiti nijedan izdatak ukoliko nije odobren proračunom. Preporuka za navedeno dana u točki 5.1 Izrada i donošenje proračuna.

6.1.2.9 Tekuća proračunska pričuva

Tekuća pričuva planirana je u iznosu od 363.626 KM, a realizirana u iznosu 360.967 KM. Odlukom o izvršavanju Proračuna je predviđeno da se sredstava tekuće pričuve koriste za pokriće hitnih, nepredviđenih i nedovoljno planirane izdataka odlukama načelnika, sukladno Pravilniku o korištenju sredstava tekuće pričuve, kojeg je načelnik donio 22. 12. 2021. godine.

Uvidom u Izvješće o korištenju sredstava tekuće pričuve za 2022. godinu utvrdili smo da su sredstva najvećim dijelom odobrena za usluge reprezentacije (60.111 KM), transfer za prijevoz učenika (44.353 KM), transfer za školstvo i stručno usavršavanje (32.500 KM), potpora izdavaštvu (31.000 KM), transfer vjerskim zajednicama (29.978 KM), kamatu na kredite (19.639 KM), transfer udrugama građana (19.056 KM), transfer za poduzetništvo (16.720 KM), ugovore o privremenim i povremenim poslovima (15.853 KM), transfer za turizam (15.218 KM) i drugo.

6.1.3 Financijski rezultat

U financijskim izvješćima za 2022. godinu iskazan je financijski rezultat kako slijedi:

Redni broj	Opis	Proračun za 2022. godinu	Ostvareno u 2022. godini	Ostvareno u 2021. godini	Index (4/3)
1	2	3	4	5	6
I	PRIHODI	15.541.900	15.690.264	25.484.351	100,95%
I.1.	Prihodi od poreza	3.167.200	3.015.471	2.617.263	95,21%
I.2.	Neporezni prihodi	11.533.100	11.564.112	22.214.215	100,27%
I.3.	Primljeni transferi	841.600	1.110.681	652.873	131,97%
I.4.	Drugi tekući prihodi	0	0	0	0
II	RASHODI	15.469.740	14.979.446	14.751.968	96,83%
II.1.	Tekući rashodi	13.866.640	13.971.131	13.402.153	100,75%
II.2.	Kapitalni transferi	1.143.100	948.315	1.289.758	82,96%
II.3.	Izdaci za kamate	60.000	60.000	60.057	100,00%
II.4.	Tekuća rezerva	400.000			
III	TEKUĆI SUFICIT (TEKUĆI DEFICIT) I-II	72.160	710.818	10.732.383	985,06%
IV	NETO NABAVKA STALNIH SREDST. (IV.2.-IV.1.)	10.300.100	9.612.454	5.310.433	93,32%
IV.1.	Primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	40.589	0
IV.2.	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	10.300.100	9.612.454	5.351.022	93,32%
V	UKUPAN SUFICIT (UKUPAN DEFICIT) III-IV	-10.227.940	-8.901.636	5.421.950	87,03%
VI	NETO POVEĆANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (VI.1.-VI.2.)	-30.000	-18.705	0	62,35%
VI.1.	Primici od financijske imovine	0	0	0	0
VI.2.	Izdaci za financijsku imovinu	30.000	18.705	0	62,35%
VII	NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (VII.1.-VII.2.)	4.800.000	4.191.700	292.604	87,33%
VII.1.	Primici od zaduživanja	4.800.000	4.191.700	292.604	87,33%
VII.2.	Izdaci za otplate dugova	0	0	0	0
VIII	UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (V+VI+VII)	-5.457.940	-4.728.641	5.714.554	86,64%
Podaci iz Bilance stanja:					
Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima				2.031.715	
Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima			6.686.926		

U revidiranoj godini **tekući suficit** iskazan je u iznosu od 72.160 KM, s obzirom na to da su prihodi ostvareni u iznosu od 15.690.264 KM, a rashodi u iznosu od 14.979.446 KM.

Iskazan je **ukupan deficit** revidirane godine u iznosu od 8.901.636 KM, s obzirom na to da su, pored ostvarenog tekućeg suficita, iskazani izdaci za nabavu stalnih sredstava u iznosu 9.612.454 KM.

Ostvaren je negativan **financijski rezultat** u iznosu od 4.728.641 KM, s obzirom na to da pored ostvarenog ukupnog deficita, iskazani su i izdaci za financijsku imovinu u iznosu 18.705 KM i povećanje iznosa dugoročnog zaduženja u iznosu od 4.191.700 KM.

Primljeni transferi su više iskazani za 198.000 KM jer su priznati iako nisu utrošeni za propisane namjene, otplate dugoročnih obveza u iznosu od 134.903 KM nisu iskazane u knjigovodstvenim evidencijama, što za posljedicu ima netočno iskazan financijski rezultat u iznosu od 332.903 KM.

U Bilanci stanja na 31. 12. 2022. godine iskazan je neraspoređeni višak rashoda nad prihodima u iznosu od 6.686.926 KM.

Neraspoređeni višak rashoda nad prihodima u Bilanci stanja više je iskazan za 3.990.000 KM s obzirom na to da prilikom završnih knjiženja nije provedeno zatvaranje pozicije primici od domaćeg zaduženja preko pozicije neraspoređeni višak prihoda i rashoda, kako je to propisano Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

Preporuke:

- *primljene a neutrošene namjenske transfere prije godišnjeg obračuna preknjižiti na poziciju kratkoročnih razgraničenja i prenositi u proračune narednih godina, sukladno odredbama Zakona o proračunima u FBiH;*
- *zatvaranje konta primitaka od domaćeg zaduženja izvršiti preko konta neraspoređenog viška prihoda i rashoda sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.*

6.2 BILANCA STANJA

6.2.1 Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe

Novčana sredstva iskazana su u iznosu od 239.114 KM, a odnose se na stanja tri transakcijska računa u iznosu od 236.328 KM, stanja na tri namjenska računa (Projekt Staza Gospi Sinjskoj, doznačena sredstva za izbornu povjerenstvo, projekti financirani od Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH) u iznosu od 312 KM, stanje deviznih računa u iznosu od 2.425 KM i sredstva na blagajni 78 KM. Iskazani iznosi novčanih sredstava odgovaraju izvodima poslovnih banaka na 31. 12. 2022. godine.

Kratkoročna potraživanja iskazana su u iznosu 1.995.302 KM, a odnosi se na potraživanja za isporučene robe i usluge u iznosu 1.929.886 KM i potraživanja za unaprijed plaćene robe i usluge – avanse u iznosu 65.416 KM.

Potraživanja za isporučene robe i usluge u iznosu 1.929.886 KM odnose se isključivo na komunalnu naknadu.

Općina je u obvezi putem svoje pomoćne knjige redovno i svakodnevno pratiti dospelost svakog potraživanja, a po isteku ugovorenog roka za naplatu, a koji ne može biti duži od šest mjeseci, poduzeti sve zakonom propisane radnje za naplatu istog, te u svojoj pomoćnoj knjizi i Glavnoj knjizi izvršiti preknjižavanje tog potraživanja na poziciju sumnjivih i spornih potraživanja.

Temeljem ispostavljenih rješenja za komunalnu naknadu Služba za prostorno uređenje, komunalne djelatnosti, imovinsko-pravne poslove i katastar nekretnina ispostavlja fakture obveznicima, ali ih tada ne dostavlja Službi za razvoj, poduzetništvo, obrt i financije na unos u Glavnu knjigu. Naplaćene komunalne naknade se tijekom godine evidentiraju kao prihod, a nenaplaćene se nakon proteka obračunskog razdoblja temeljem podataka iz pomoćnih evidencija iskazuju kao potraživanja u zbirnom iznosu. Za 2022. godinu iskazano je potraživanje u iznosu 3.900.199 KM, a zatvaranje potraživanja u iznosu 3.709.690 KM.

Utvdili smo da Općina nije uspostavila pomoćnu knjigu kupaca, kako je to propisano odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH. Potraživanja za komunalnu naknadu čiji je rok za naplatu istekao nisu preknjižena na poziciju sumnjivih i spornih, kako je to predviđeno Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i Riznicu. S obzirom na način evidentiranja potraživanja za komunalnu naknadu (nakon obračunskog razdoblja), kao i da nisu poduzimane sve zakonom predviđene mjere s ciljem naplate ovih potraživanja, kako je to propisano člankom 46. Zakona o proračunima u FBiH, ne možemo potvrditi da su kratkoročna potraživanja u financijskim izvješćima za 2022. godinu realno iskazana. Odstupanje stanja iskazanih potraživanja u odnosu na stvarna nismo u mogućnosti kvantificirati.

Preporuka:

- *uspostaviti ažurne evidencije potraživanja u glavnoj i pomoćnim knjigama, kako je to predviđeno Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i Riznicu, te poduzeti zakonom predviđene mjere u cilju njihove naplate, kako je to propisano Zakonom o proračunima u FBiH.*

6.2.2 Stalna sredstva

Stalna sredstva su iskazana u iznosu od 67.989.007 KM, a odnosi se na neotpisanu vrijednost stalnih sredstava 67.823.170 KM i neotpisanu vrijednost dugoročnih plasmana 165.837 KM.

Sadašnja vrijednost stalnih sredstva iskazana je u vrijednosti od 67.823.170 KM (nabavne vrijednosti od 69.494.017 KM, otpisane vrijednosti od 1.670.847 KM).

Struktura stalnih sredstava je: zemljište, šume i višegodišnji zasadi (773.376 KM), građevine (5.160.981 KM), oprema (2.207.087 KM), stalna sredstva u obliku prava (4.726.962 KM) i sredstva u pripremi (56.625.610 KM).

Građevine se najvećim dijelom odnose na novu zgradu općine (2.454.850 KM), SŠ Prozor – dograđeni novi dio (1.024.726 KM), autobusni kolodvor (358.691 KM), vodeni putovi – regulacija vodotoka Dragić, regulacija rijeke u Podboru, projekt regulacije vodotoka Ometala i dr. (320.063 KM), stanovi (168.444 KM) i drugo.

Oprema se najvećim dijelom odnosi na namještaj (994.720 KM), računarska oprema (303.671 KM), motorna vozila (319.422 KM), dijela likovnih umjetnika (156.353 KM), katastar nekretnina (102.538 KM), ugrađena oprema (151.007 KM) i drugo.

Stalna sredstva u obliku prava odnosi se na ostala osnivačka ulaganja u JKP „Vodograd“, (4.717.487 KM) i studije izvodljivosti (9.476 KM).

Sredstva u pripremi odnose se na ulaganja u zgrade 7.281.038 KM, lokalne putove 25.315.866 KM, gradske ulice 2.876.615 KM, objekte vodovoda i kanalizacije 20.339.041 KM, Gradski trg 12.126 KM, javnu rasvjetu 777.325 KM i opremu u pripremi 23.400 KM.

Ulaganja u zgrade najvećim dijelom odnosi se na Dječji vrtić (2.226.359 KM), Dom za stare i nemoćne osobe (1.502.000 KM), Gradsku mrtvačnicu (1.309.873 KM), Gradsku tržnicu (676.701 KM), Gradski stadion (515.226 KM), Gradski trg (189.804 KM), Ulaganje u zgradu Vatrogasnog doma za potrebe suda (320.345 KM) i drugo. Ulaganja u lokalne putove najvećim dijelom odnosi se na MZ Rumboci (586.450 KM), put Gorica (561.667 KM), MZ Orašac (555.955 KM), MZ Kućani II faza (351.172 KM), MZ Jaklići (220.602 KM), put Perići (164.552 KM), put Gračac-Trščani (139.551 KM), put Ustirama-Kućani (103.939 KM) i drugo. Za odabrani uzorak potvrdili smo da se radi o investicijama u tijeku.

Uvidom u pomoćnu knjigu stalnih sredstava utvrdili smo da ista ne sadrži sva stalna sredstva iskazana u knjigovodstvenim evidencijama (stalna sredstva u obliku prava, sredstva u pripremi), nije navedeno vrijeme nabave kao niti naziv dobavljača, a određenim stalnim sredstvima nije dodijeljen inventurni broj. Također, određena investicijska ulaganja u građevine vode se kao zasebno stalno sredstvo, a ne da se poveća vrijednost te građevine. Navedeno ukazuje da se ne vodi knjiga kapitalne imovine, kako je propisano Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, člankom 7. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i člankom 59. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

Pomoćna knjiga stalnih sredstava nije cjelovita jer ne sadrži sva stalna sredstva iskazana u knjigovodstvenim evidencijama i ne sadrži sve propisane podatke. Utvrdili smo da se knjiga kapitalne imovine ne vodi na način propisan Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, člankom 7. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i člankom 59. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

Sukladno članku 18. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH, članku 66. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama proračunske korisnike i Riznicu, proračunski korisnici dužni su revalorizirati imovinu, obaveze i izvore sredstava. Knjigovodstveni iznos stalnih sredstava treba korigirati ako je opći indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda porastao za više od 10% tijekom tekuće godine, odnosno od datuma nabave sredstava ili datuma posljednjeg korigiranja vrijednosti. Revalorizacija se obavlja primjenom indeksa promjene cijene, koje objavljuje Federalni zavod za statistiku. Učinci revalorizacije povećaju izvore stalnih sredstava za razliku između rezultata revalorizacije nabavne vrijednosti i rezultata revalorizacije otpisane vrijednosti.

Općina nije provela revalorizaciju stalnih sredstava, iako je prema podacima Federalnog zavoda za statistiku rast cijena industrijskih proizvoda od siječnja do prosinca 2022. godine iznosio 17,4%. Revalorizacija stalnih sredstava u visini rasta cijena povećala bi vrijednost stalnih sredstava i izvora stalnih sredstava u vrijednosti 968.528 KM.

Prema iskazu odgovorne osobe revalorizacija nije provedena iz razloga što Općina ne raspolaže adekvatnom pomoćnom evidencijom stalnih sredstava, a koja je nužna za provođenje ovih aktivnosti.

Stalna sredstva i izvori sredstava manje su iskazani za 968.528 KM s obzirom na to da Općina nije provela revalorizaciju stalnih sredstava, iako je prema podacima Federalnog zavoda za statistiku rast cijena industrijskih proizvoda od siječnja do prosinca 2022. godine iznosio 17,4%, što nije sukladno odredbama Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i Riznicu.

Dugoročni plasmani iskazani su u iznosu 165.837 KM. Računovodstvenim politikama je predviđeno da se dugoročni plasmani odnose se na ulaganja novčanih sredstava na rok duži od 12 mjeseci, a zasnivaju se na posebnom ugovoru u kojem se definira visina kredita, visina kamate, dinamika otplate i iznos pojedinačnih anuiteta. **Budući da tijekom revizije nije prezentirana dokumentacija koja se odnosi na ove plasmane, ne možemo potvrditi vjerodostojnost iskazanih dugoročnih plasmana.**

Preporuke:

- *uspostaviti vjerodostojnu pomoćnu knjigu stalnih sredstava, kako je to predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH;*
- *izvršiti revalorizaciju stalnih sredstava za 2022. godinu sukladno članku 18. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH, članku 66. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH i Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i Riznicu;*
- *izvršiti uvid u dokumentaciju koja se odnosi na iskazane dugoročne plasmane, preispitati njihovu utemeljenost i naplativost, te shodno konstatiranom poduzeti odgovarajuće aktivnosti.*

6.2.3 Kratkoročne obveze i razgraničenja

Kratkoročne obveze i razgraničenja iskazana su u iznosu od 5.074.813 KM, a odnose se na kratkoročne tekuće obveze (2.867.448 KM), kratkoročna razgraničenja (1.929.886 KM) i obveze prema zaposlenima (277.479 KM).

Kratkoročne tekuće obveze iskazane su u iznosu 2.867.448 KM, a odnose se na obveze prema dobavljačima za isporučene robe i usluge (2.427.662 KM), obveze prema fizičkim osobama (144.060 KM), ostale kratkoročne obveze (295.726 KM).

Kratkoročna razgraničenja u iznosu od 1.929.886 KM odnose se na razgraničene prihode, a u cijelosti predstavljaju iskazana potraživanja za komunalnu naknadu.

Obveze prema zaposlenima iskazane su u iznosu 277.478 KM, a odnose se na obveze za plaće (171.694 KM) i poreze i doprinose (105.785 KM) za prosinac 2022. godine.

6.2.4 Dugoročne obveze i razgraničenja

Dugoročne obveze iskazane su u iznosu od 11.034.854 KM, a odnose se na:

- 291.176 KM – po osnovu ugovora sa Međunarodnom agencijom za razvoj Svjetske banke (IDA) iz 1998. godine u iznosu od 202.601 USD namijenjenog za hitnu sanaciju komunalne infrastrukture;
- 6.753.678 KM – po osnovu ugovora sa Europskom investicijskom bankom (EIB) iz 2013. godine u iznosu od 8.500.037 KM za dovršetak izgradnje sustava vodoopskrbe naselja po obodu Ramskog jezera i sanaciju uže gradske zone;

- 1.890.000 KM – po osnovu ugovora o overdraft kreditu sa NLB bankom iz 2022. godine u iznosu 1.900.000 KM;
- 2.100.000 KM – po ugovoru sa Intesa Sanpaolo bankom iz 2022. godine u iznosu 2.100.000 KM o dozvoljavanju prekoračenja po transakcijskom računu.

Ugovorom sa Intesa Sanpaolo Bankom od 6. 10. 2022. godine (overdraft kredit) ugovoreno je prekoračenje računa u maksimalnom iznosu od 2.100.000 KM, na rok od 24 mjeseca uz kamatu od 2,7% godišnje i naknadu za obradu kredita od 0,3%.

Ugovorom sa NLB Bankom od 29. 11. 2022. godine (overdraft kredit) ugovoreno je prekoračenje računa u maksimalnom iznosu 1.900.000 KM, na rok od 24 mjeseca uz kamatu od 2,5% godišnje i naknadu za obradu kredita od 0,6%.

Obveze po dugoročnim kreditima se izmiruju u rokovima.

6.2.5 Izvori stalnih sredstava

Izvori stalnih sredstava iskazani su u iznosu od 54.114.069 KM, čine ih izvori stalnih sredstava (60.800.996 KM) i neraspoređeni višak rashoda nad prihodima (6.686.926 KM).

Računovodstvenim politikama za proračunske korisnike i Riznicu je predviđeno da se prilikom nabave sredstva istovremeno evidentiraju na odgovarajućim pozicijama stalna sredstva i izvori stalnih sredstava, a kod dugoročnog zaduženja se temeljem izvoda banke istovremeno odobravaju konta dugoročnih kredita, a zadužuje konto izvora novčanih sredstava.

Revizijom smo utvrdili da izvori stalnih sredstava koji su iskazani u iznosu od 68.379.809 KM nisu usuglašeni s knjigovodstvenom vrijednosti stalnih sredstava iskazanih u iznosu od 67.823.170 KM za 556.639 KM. Također, izvori novčanih sredstava iskazani u iznosu od 7.578.813 KM nisu usuglašeni sa iskazanim stanjem dugoročnih obveza u iznosu od 11.034.854 KM za 3.456.041 KM. Zbog navedenog konstatiramo da nisu dosljedno primijenjene odredbe Računovodstvenih politika za proračunske korisnike i Riznicu.

Preporuka:

- ***usuglasiti stanje izvora stalnih sredstava sa stanjem stalnih sredstava i stanje izvora novčanih sredstava sa stanjem dugoročnih obveza sukladno odredbama Računovodstvenih politika za proračunske korisnike i Riznicu.***

6.2.6 Popis sredstava i obveza

Odlukom načelnika o redovnom godišnjem popisu od 5. 12. 2022. godine naloženo je provođenje popisa imovine i obveza, sačinjavanje popisnih lista i izrada izvješća o izvršenom popisu sukladno Pravilniku o popisu imovine, potraživanja, zaliha i obveza kojeg je načelnik donio 7. 11. 2022. godine. Rješenjem od 7. 12. 2022. godine imenovana su Povjerenstvo za popis stalnih sredstava i sitnog inventara, Povjerenstvo za popis novčanih i sredstava blagajne i popis vanbilančne evidencije i Povjerenstvo za popis potraživanja i obveza.

Povjerenstva su izvršila popis i utvrdila usklađenost stvarnog sa knjigovodstvenim stanjem.

Uvidom u popisne liste stalnih sredstava utvrdili smo da je izvršen popis novčanih sredstava, građevina i opreme, dok nije proveden popis stalnih sredstava u pripremi i stalnih sredstava u obliku prava. Nije proveden cjelovit popis kratkoročnih obveza i potraživanja budući da njihove popisne liste predstavljaju preuzeta salda iz knjigovodstvenih evidencija. Nije izvršen ni popis dugoročnih obveza.

Revizijom smo utvrdili da nije izvršen popis stalnih sredstava u pripremi, stalnih sredstava u obliku prava i dugoročnih obveza, a popisne liste kratkoročnih obveza i potraživanja predstavljaju preuzeta salda iz knjigovodstvenih evidencija. Zbog navedenog ne možemo potvrditi da je proveden cjelovit popis i da je usklađeno knjigovodstveno sa stvarnim stanjem sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, članku 18. Uredbe o računovodstvu proračuna u FBiH i člancima od 67. do 69. Pravilnika o knjigovodstvu proračuna u FBiH.

Načelnik je 14. 2. 2023. godine donio odluku o usvajanju izvješća o provedenom popisu.

Preporuka:

- **popisom utvrditi stvarno stanje imovine i obveza, te izvršiti usklađivanje knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem, kako je predviđeno Zakonom o računovodstvu i reviziji u FBiH, Uredbom o računovodstvu proračuna u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu proračuna u FBiH.**

6.3 IZVJEŠĆE O NOVČANIM TIJEKOVIMA

Izvješće o novčanim tijekovima predstavlja pregled priliva i odliva gotovine i gotovinskih ekvivalenata iskazanih u izvještajnom razdoblju, a sastavlja se tako da se prihodi i rashodi prevedu na primitke i izdatke novca, a primici i izdaci iz osnova financiranja (zajmovi, učešća i sl.) se uzimaju u iznosu koji je knjižen na odgovarajućim kontima u klasi 8, ako se ne radi o nenovčanim zajmovima i učešćima.

U Izvješću o novčanim tijekovima iskazani su ukupni novčani primici u iznosu od 19.881.964 KM i ukupne novčane isplate u iznosu od 24.610.605 KM, što je rezultiralo negativnim novčanim tijekom u iznosu od 4.728.641 KM. Stanje gotovine na početku godine nije iskazano, dok su novčana sredstva na kraju godine iskazano u iznosu 4.728.641 KM.

Izvješće o novčanom tijeku ne sadrži točne podatke o stanju gotovine na početku i na kraju godine, zbog čega konstatiramo da nije sačinjeno sukladno Pravilniku o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.

Preporuka:

- **izvješće o novčanim tijekovima sačinjavati na način propisan Pravilnikom o financijskom izvješćivanju i godišnjem obračunu proračuna u FBiH.**

7. IZVANBILANČNA EVIDENCIJA

U vanbilančnoj evidenciji u iznosu od 32.291.298 KM iskazane su vrijednosti tužbenih zahtjeva iz sudskih postupaka u tijeku.

Sudski postupci sa najznačajnijim iznosom tužbenih zahtjeva u kojima se Općina pojavljuje kao tužitelj su:

Dvije tužbe protiv JP „Elektroprivreda HZ HB“ iz 2022. godine zbog ne izmirenja obveza sukladno odredbama Zakona o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata u iznosu 19.690.918 KM (za razdoblje 1. 1. 2015. do 31. 8. 2021. godine) i 2.990.629 KM (za razdoblje od 1. 9. 2021. godine do 30. 11. 2022. godine), s obzirom da je tuženik izmirivao obveze od 10 KM/MWh, ali ne i usuglašenu sa povećanom cijenom odobrenom od strane regulatora (FERK).

Tužba protiv JP „Elektroprivreda BiH“ iz 2021. godine u iznosu 530.160 KM zbog ne izmirenja obveza sukladno odredbama Zakona o izdvajanju i usmjeravanju dijela prihoda poduzeća ostvarenog korištenjem hidroakumulacijskih objekata, s obzirom da je tuženik obračunavao naknadu po 0.01 KM/kWh, a ne u iznosu 0.01137587 KM/kWh.

Najznačajniji sudski postupci protiv Općine su:

Tužba „Socijaldemokratske partije BiH“ iz 2016. godine u iznosu 216.400 KM, zbog toga što je Urbanističko-građevinska inspekcija Općine naložila rušenje stambene zgrade koja je u dotrajalom stanju i koja predstavlja opasnost za susjedne objekte i živote ljudi, ali bez prethodno provedenih aktivnosti predviđenih Zakonom o organizaciji uprave u HNŽ-u.

Dvije tužbe JP „Elektroprivreda HZ HB“ iz 2022. godine radi rješenja Službe za prostorno uređenje, komunalne djelatnosti, imovinsko pravne poslove i katastar nekretnina o utvrđivanju komunalne naknade od 276.806 KM mjesečno za iznos tužbenog zahtjeva od 1.785.948 KM za 2017. godine i od 3.578.786 KM za 2018. godinu.

Tužba JP „Elektroprivreda BiH“ iz 2022. godine u iznosu tužbenog zahtjeva od 214.038 KM s obzirom da je u upravnom sporu poništena izvršna isprava temeljem koje je Općinski sud u Sarajevu donio rješenje o prinudnoj naplati 211.740 KM i sudske pristojbe u iznosu od 2.000 KM od tužitelja.

8. JAVNE NABAVE

Načelnik je 28. 12. 2021. godine donio Odluku o usvajanju Plan javnih nabava za 2022. godinu, a 9. 3. 2022. godine i 12. 5. 2022. godine odluke o izmjenama i dopunama Plana javnih nabava za 2022. godinu. Planom nabave su definirane vrste roba, usluga i radova koji će biti predmet nabave tijekom 2022. godine, procijenjena vrijednost nabave, vrsta postupka, okvirni datum pokretanja postupka, okvirni datum zaključenja ugovora i izvor financiranja. Nakon izvršenih izmjena i dopuna procijenjena vrijednost planiranih javnih nabava iznosila je 10.066.444 KM⁶ za 45 postupka (15 otvorenih, 14 konkurentna zahtjeva, osam izravnih sporazuma, četiri pregovaračka postupka bez objave obavijesti i četiri postupka za usluge iz Aneksa II dio B).

Prema pregledu Agencije za javne nabave o provedenim postupcima i ukupnoj vrijednosti dodijeljenih ugovora, Općina je zaključila ugovore temeljem 98 provedenih postupaka javne nabave u iznosu od 4.159.190 KM (devet otvorenih postupaka u iznosu od 3.074.160 KM, 77 izravnih postupaka u iznosu od 392.990 KM i šest konkurentskih zahtjeva za dostavu ponuda u iznosu od 250.452 KM i šest pregovaračkih postupaka bez objave obavještenja o nabavi u iznosu od 441.588 KM).

Revidirani postupci javnih nabava iz 2022. godine

Uzorkom smo obuhvatili slijedeće otvorene postupke: nabava lož ulja za potrebe javnih ustanova i osnovnih škola (118.172 KM), zimsko održavanje lokalnih cesta, sanacija i asfaltiranje lokalne ceste Izlaz – Orašac (2.859.418 KM), asfaltiranje i održavanje lokalnih cesta i gradskih ulica - okvirni sporazum (3.510.000 KM), konkurentne postupke: nabava materijala za potrebe općinskih službi i osnovnih škola (57.187 KM), nabava i isporuka drva i peleta za potrebe osnovnih škola i korisnika socijalne pomoći (58.377 KM), pregovaračke postupke bez objave obavijesti o nabavi: nabava umjetničkih slika za novu zgradu Općine (37.000 KM) i nabava skulpture „Ramski gastarbajter“ (125.190 KM).

Za asfaltiranje i održavanje lokalnih cesta i ulica s prilazima na području Općine, procijenjene vrijednosti 3.510.000 KM, kao kriterij za odabir korisnika je utvrđena najniža cijena. Od 13 potencijalnih ponuđača koji su preuzeli tendersku dokumentaciju, ponude su dostavila četiri ponuđača, od kojih su dvije ocijenjene kao formalno nezadovoljavajuće i odbačene. Na održanoj e-aukciji početna cijena je umanjena 12 puta. Okvirni sporazum sa ponuđačem „Putovi“ d.o.o. Grude zaključen je 17. 5. 2022. godine, maksimalna cijena 3.510.000 KM, plaćanje u roku ne kraćem od 30 dana, jamstvo za izvedene radove 2 godine, retencija 5% od ispostavljenih faktura, bankarsko jamstvo za dobro izvršenje ugovora 10% vrijednosti ugovora, penali uslijed prekoračenja roka izvođenja radova 0,1% po tjednu kašnjenja do maksimalnih 5% vrijednosti ugovora. Temeljem okvirnog sporazuma 1. 6. 2022. godine zaključen je ugovor u vrijednosti 730.588 KM, sa rokom dovršetka od 90 dana od dana uvođenja u posao. Prema podacima iz građevinskog dnevnika izvođač je uveden u posao 6. 6. 2022. godine, a okončana situacija ispostavljena je 31. 8. 2022. godine. Ugovorom zaključenim 1. 9. 2022. godine u vrijednosti 1.086.275 KM definiran je rok dovršetka radova 100 dana od dana uvođenja u posao. Prema podacima iz građevinskog dnevnika izvođač je uveden u posao 5. 9. 2022. godine, a po nalogu investitorskog nadzora radovi su obustavljeni 30. 11. 2022. godine do 11. 4. 2023. godine zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta za provođenje asfaltnih radova. Izvođač radova je okončanu situaciju ispostavio 28. 4. 2023. godine. Ugovorom od 1. 12. 2022. godine na iznos 602.761 KM definiran je rok završetka radova 17. 5. 2023. godine. Izvođač radova je okončanu situaciju ispostavio 17. 5. 2023. godine.

⁶ Iskazane vrijednosti javnih nabava su sa uključenim PDV-om.

Za sanaciju i asfaltiranje lokalne ceste Izlaz – Orašac, procijenjene vrijednosti 3.276.000 KM, kao kriterij za odabir korisnika je utvrđena ekonomski najpovoljnija ponuda (cijena 80%, rok izvođenja radova 10%, rok plaćanja 10%). Od 20 potencijalnih ponuđača koji su preuzeli tendersku dokumentaciju, ponude je dostavilo pet ponuđača i sve su ocijenjene formalno zadovoljavajućim. Dosljednom primjenom utvrđenih kriterija povjerenstvo za odabir najpovoljnijeg ponuđača je dalo preporuku da se ugovor dodjeli ponuditelju „Livnopotovi“ d.o.o. Livno. Sa izabranim ponuditeljem ugovor je zaključen 8. 6. 2022. godine, cijena 2.859.418 KM, plaćanje u roku 90 dana, rok izvođenja radova 120 kalendarskih dana od dana zaključenja ugovora, bankarsko jamstvo za dobro izvršenje ugovora 10% vrijednosti ugovora, penali uslijed prekoračenja roka izvođenja radova 0,1% po tjednu kašnjenja do maksimalnih 5% vrijednosti ugovora. Prema podacima iz građevinskog dnevnika izvođač je uveden u posao 23. 6. 2022. godine. Dobavljač je do 14. 11. 2022. godine ispostavio fakture u vrijednosti 1.150.655 KM **budući da je prema zahtjevu investitorskog nadzora od 24. 9. 2022. naloženo usporavanje radova zbog loše financijske situacije investitora, a 14. 11. 2022. godine obustavljanje radova do daljnjeg uslijed loših vremenskih uvjeta.**

Revidirani postupci javnih nabava iz ranijeg razdoblja

Revidirane su procedure odabira najpovoljnijih ponuđača i to: nabava računarske opreme (61.074 KM), preuređenje zgrade Vatrogasnog doma za potrebe Općinskog suda (301.454 KM), izgradnja Dječjeg vrtića (2.908.037 KM), izgradnja tržnice – II faza (1.566.993 KM), izgradnja vodospreme „Čukur“ (450.055 KM), dogradnja sportske dvorane u OŠ „Ščipe“ (582.472 KM), izgradnja i uređenje mrtvačnice – II faza (931.548 KM) i izgradnja i asfaltiranje puta Jaklići - Dračevo (1.758.216 KM) zaključeni u ranijem razdoblju primjenom otvorenih postupaka.

Za izgradnju objekta dječjeg vrtića, procijenjene vrijednosti 3.276.000 KM, kao kriterij za odabir ponuđača je utvrđena ekonomski najpovoljnija ponuda (cijena 80%, garantni rok na izvedene radove 20%). Od 48 potencijalnih ponuđača koji su preuzeli tendersku dokumentaciju, ponude je dostavilo osam ponuđača, od kojih su četiri ocijenjene formalno nezadovoljavajućim i odbačene. Povjerenstvo za odabir najpovoljnijeg ponuđača je dalo preporuku da se ugovor dodjeli grupi ponuditelja „A3“ d.o.o. Široki Brijeg i „Komgrad“ d.o.o. Prozor-Rama. Sa voditeljem konzorcija je 19. 5. 2021. godine zaključen ugovor kojim je definirana cijena 2.908.037 KM, plaćanje u roku 15 dana, rok izvođenja radova 365 radnih dana od dana uvođenja u posao, jamstveni rok 2 godine od dana prijema izvedenih radova, bankarsko jamstvo za dobro izvršenje ugovora 10% vrijednosti ugovora, penali uslijed prekoračenja roka izvođenja radova 0,1% po tjednu kašnjenja do maksimalnih 5% vrijednosti ugovora. Dana 15. 7. 2022. godine zaključen je aneks ugovora kojim je rok izvođenja radova produžen na 530 dana, a 5. 4. 2023. godine rok izvođenja radova produžen je na 690 kalendarskih dana. Prema podacima iz građevinskog dnevnika izvođač je uveden u posao 19. 5. 2021. godine, **a radovi su obustavljeni od 24. 1. do 21. 2. 2022. i 23. 12. 2022. do 6. 2. 2023. godine zbog zimskih uvjeta. Izvođač radova je 31. 3. 2023. godine ispostavio 18. privremenu situaciju kojom su izvedeni radovi u ukupnoj vrijednosti 2.880.922 KM.**

Za izgradnju tržnice – II faza, procijenjene vrijednosti 1.696.500 KM, kao kriterij za odabir korisnika je utvrđena ekonomski najpovoljnija ponuda (cijena 80%, garantni rok na izvedene radove 20%). Od 23 potencijalna ponuđača koji su preuzeli tendersku dokumentaciju, ponude je dostavilo šest ponuđača, od kojih su tri ocijenjene formalno nezadovoljavajućim i odbačene. Povjerenstvo za odabir najpovoljnijeg ponuđača je dalo preporuku da se ugovor dodjeli ponuditelju „A3“ d.o.o. Široki Brijeg, koji je ponudio najnižu cijenu s obzirom da su svi ponuđači ponudili garantni rok na izvedene radove od pet godina. Sa izabranim ponuditeljem ugovor je zaključen 7. 9. 2021. godine, cijena 1.566.993 KM, plaćanje u roku 15 dana, rok izvođenja radova 280 kalendarskih dana od dana uvođenja u posao, jamstveni rok 2 godine od dana prijema izvedenih radova, bankarsko jamstvo za dobro izvršenje ugovora 10% vrijednosti ugovora, penali uslijed prekoračenja roka izvođenja radova 0,1% po tjednu kašnjenja do maksimalnih 5% vrijednosti ugovora. Prema podacima iz građevinskog dnevnika izvođač je uveden u posao 6. 5. 2022. godine. Izvođač je do 30. 11. 2022. godine ispostavio sedam privremenih situacija u vrijednosti 506.854 KM, **jer je nadzorni organ investitora 2. 9. 2022. godine naložio obustavu radova na parkingu i rampi tržnice zbog neriješenih imovinsko-pravnih odnosa.**

Za izgradnju i asfaltiranje puta Jaklići – Dračevo, procijenjene vrijednosti 2.223.000 KM, kao kriterij za odabir korisnika je utvrđena ekonomski najpovoljnija ponuda (cijena 80%, garantni rok na izvedene radove 20%). Od 18 potencijalnih ponuđača koji su preuzeli tendersku dokumentaciju, ponude je dostavilo pet ponuđača, od kojih je jedna ocijenjena formalno nezadovoljavajućom i odbačena. Dosljednom primjenom utvrđenih kriterija povjerenstvo za odabir najpovoljnijeg ponuđača je dalo preporuku da se ugovor dodjeli ponuditelju „Putovi“ d.o.o. Grude. Sa izabranim ponuditeljem ugovor je zaključen 9. 12. 2020. godine, cijena 1.758.216 KM, plaćanje u roku 15 dana, rok izvođenja radova 180 kalendarskih dana od dana uvođenja u posao, jamstveni rok 5 godina od dana prijema izvedenih radova, bankarsko jamstvo za dobro izvršenje ugovora 10% vrijednosti ugovora, penali uslijed prekoračenja roka izvođenja radova 0,1% po tjednu kašnjenja do maksimalnih 5% vrijednosti ugovora. Aneksom ugovora od 10. 1. 2022. godine rok izvođenja radova je utvrđen 320 kalendarskih dana od dana uvođenja u posao. Izvođač radova je do 30. 1. 2023. godine ispostavio deset privremenih situacija prema kojoj su izvršeni radovi u iznosu 970.450 KM. Prema podacima iz građevinskog dnevnika izvođač je uveden u posao 21. 6. 2021. godine, **a po nalogu investitorskog nadzora radovi su 30. 11. 2021. obustavljeni do 4. 5. 2022. zbog nepovoljnih vremenskih uvjeta, a 10. 11. 2022. godine radovi su obustavljeni do daljnjeg dok investitor ne osigura financijska sredstva.**

Za usluge zimskog održavanja lokalnih i nekategoriziranih cesta u sezoni 2022/23 (8 lotova), procijenjene vrijednosti 250.000 KM, kao kriterij za odabir korisnika je utvrđena ekonomski najpovoljnija ponuda (cijena održavanja po jednom prolazu 75%, cijena sata radne jedinice 10%, cijena koštanja posipanja po kilometru dužnom 15%). Od 13 potencijalnih ponuđača koji su preuzeli tendersku dokumentaciju, ponude su dostavili samo po jedan ponuđač za svaki od lotova, a sve ponude su ocijenjene formalno zadovoljavajuće. Na prijedlog povjerenstva načelnik je donio odluke o dodjeli ugovora za tri lota, a za preostalih pet lotova odluke o poništavanju postupka nabave s obzirom da su ponude premašivale iznos sredstava predviđen za te namjene. Na ponovljeni postupak nabave, ponude su dostavljene za tri lota, dok za dva lota nije bilo ponuda, te je na prijedlog povjerenstva načelnik donio odluku o dodjeli ugovora za lotove za koje su pristigle ponude, a odluke o poništavanju postupka nabave za one lotove za koje nisu pristigle ponude. Na ponovno pokrenuti postupak nabave za preostala dva lota pristigle su dvije, odnosno tri ponude, koje su ocijenjene formalno zadovoljavajuće i ugovori su dodijeljeni ponuđačima koji su ponudili povoljnije cijene za ugovorni organ.

Revizijom realizacije zaključenih ugovora za izvođenje radova utvrdili smo da se nije vodilo računa o građevinskoj sezoni. Navedeno je imalo za posljedicu činjenicu da investicije u ukupnoj ugovorenoj vrijednosti od 2.908.037 KM nisu realizirane u ugovorima definiranim rokovima.

U otvorenim postupcima izgradnje vodospreme „Čukur“ prihvaćena je ponuda u iznosu 450.055 KM (više za 28.855 KM ili 7% od procijenjene vrijednosti), nabave rabljenog motornog vozila prihvaćena je ponuda u iznosu 409.500 KM (više za 58.500 KM ili 17% od procijenjene vrijednosti), radova na Preuređenju II kata Vatrogasnog doma za potrebe suda prihvaćena je ponuda u iznosu 301.454 KM (više za 32.254 KM ili 12% od procijenjene vrijednosti). U konkurentskom postupku nabave i isporuke drva i peleta za ogrjev osnovnih škola i korisnika socijalne pomoći prihvaćena je ponuda u iznosu 58.377 KM (više za 9.237 KM ili 19% od procijenjene vrijednosti). Sukladno članku 69. Zakona o javnim nabavama postupci javnih nabava u kojima su pristigle ponude znatno veće od procijenjenih treba poništiti.

Dodijeljeni su ugovori ponuđačima za nabavu rabljenog motornog vozila, drva za ogrjev i peleta, preuređenje Vatrogasnog doma i izgradnju vodospreme „Čukur“, iako su cijene ove četiri ponude bile veće od procijenjenih vrijednosti za ukupno 128.946 KM. Navedeno ukazuje na to da su prihvaćene ponude koje su bile veće od procijenjenih vrijednosti nabave, a bez dokaza o osiguranim sredstvima financiranja, a ovi postupci nisu poništeni sukladno članku 69. Zakona o javnim nabavama. Također, procijenjena nabavna vrijednost ovih roba, usluga i radova nije utvrđena na način da ih čini njihova procijenjena tržišna vrijednost u vrijeme objavljivanja obavijesti o javnoj nabavi, a što nije sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama.

Preporuke:

- *osigurati potrebna sredstva prije donošenja odluke o pokretanju postupka nabave, te poništiti postupak nabave ukoliko su cijene iz pristiglih ponuda znatno više od osiguranih sredstava za predmetnu nabavu;*
- *uzeti u obzir građevinsku sezonu kod sačinjavanja tenderske dokumentacije za izvođenje građevinskih radova u dijelu definiranja rokova za završetak radova.*

9. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠĆA

Na dostavljeni Nacrt izvješća o izvršenoj financijskoj reviziji za 2022. godinu Općina je 20. 9. 2023. godine dostavila komentar bez dodatne dokumentacije.

Obrazloženja su dana za: donošenje programa kapitalnih investicija, javne nabave u dijelu koji se odnosi na obustavu izvođenja radova i prihvaćanje ponuda koje su veće od procijenjenih vrijednosti, obavljanje godišnjeg popisa imovine i obveza, raspored radnog vremena, te je izraženo neslaganje s danim mišljenjem o usklađenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Djelomično su uvažena i inkorporirana u konačno Izvješće obrazloženja koja se odnose na javne nabave, u dijelu koji se odnosi na ukupan iznos za koji su ponude za četiri postupka bile veće od procijenjenih vrijednosti javnih nabava i u dijelu koji se odnosi na obustavljanje nabava zbog manje ostvarenih prihoda. Također, djelomično smo uvažili obrazloženje koje se odnosi na raspodjelu kapitalnih transfera, s obzirom na to da je Odlukom o izvršavanju Proračuna utvrđeno da se sredstva kapitalnih transfera koriste prema Programu kapitalnih investicija i aktima koje donosi načelnik.

Ostali komentari nisu prihvaćeni jer nisu prezentirane nove činjenice, niti je dostavljena relevantna dokumentacija koja bi utjecala na izmjene nalaza u Izvješću, za što dajemo sljedeća obrazloženja:

- u obrazloženju koje se odnosi na raspodjelu kapitalnih transfera i nedonošenje Programa kapitalnih investicija navedeno je da Program javnih investicija i Kapitalni proračun dijelom nadoknađuju nepostojanje ovog programa. Komentar nije imao utjecaj na izmjenu nalaza s obzirom na to da je Odlukom o izvršavanju proračuna utvrđena obveza donošenja Programa kapitalnih investicija;
- u vezi s prihvaćanjem ponuda koje su veće od procijenjenih vrijednosti javnih nabava navedeno je da je, sukladno Zakonu o javnim nabavama, ugovorno tijelo obvezno poništiti postupak nabave u slučaju kada su cijene svih ponuda znatno veće od osiguranih sredstava za predmetnu nabavu, ali da Zakon jasno ne definira pojam „znatno veće od osiguranih sredstava“ i da se radi o relativnom pojmu. Dio ovog komentara nismo uvažili jer procijenjena nabavna vrijednost ovih roba, usluga i radova nije utvrđena na način da ih čini njihova procijenjena tržišna vrijednost u vrijeme objavljivanja obavijesti o javnoj nabavi i nisu prezentirani dokazi da su sredstva za financiranje osigurana, što nije sukladno odredbama Zakona o javnim nabavama.

Dio komentara u kojem je navedeno da su u općini brojni projekti izgradnje u toku, da su za sve provedeni odgovarajući postupci javnih nabava i izabrani odgovarajući ponuđači sukladno Zakonu o javnim nabavama, te da su svjesni određenih propusta u dijelu koji se odnosi na sezonu izvođenja radova zbog nepredvidivosti vremenskih uvjeta, nije imao utjecaj na izmjenu danih nalaza.

Navedeno je i da su započete aktivnosti na pripremi programa kapitalnih investicija za narednu godinu, te da će se poduzeti aktivnosti u vezi s preporukama koje se odnose na obavljanje godišnjeg popisa imovine i obveza i raspored radnog vremena. Istaknuto je da je Općina postupila po značajnom broju preporuka koje su dane u Izvješću 2015. godine, a unaprijedila je i oblasti na koje se odnose nerealizirane preporuke.

Reviziju Općine Prozor – Rama obavio je revizorski tim u sastavu: Danko Buhač – voditelj tima, i Melita Kurbašić – članica tima.

Voditelj tima

Danko Buhač, s.r.

**Rukovoditeljica Sektora
za razvoj, metodologiju i upravljanje
kvalitetom**

Mia Buljubašić, s.r.

**Rukovoditeljica Sektora
za financijsku reviziju institucija županija,
gradova i općina**

Amela Mulahalilović, s.r.

V. PRIVICI

- 1. GODIŠNJA FINANCIJSKA IZVJEŠĆA**
- 2. IZJAVA RUKOVODSTVA**

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

OBRAZAC GIB

Identifikacijski broj: _____ šifra po kvalifikacionoj
djelatnosti: _____

Nadležno ministarstvo: **Ministarstvo financija HNŽ-e**

Operativni broj: _____

Organizacijski broj: _____

Potrošačka jedinica-glava: _____ Općinsko vijeće Općine Prozor-rama

Funkcionalni kod: _____

Sjedište potrošačke jedinice: **Prozor**

Fond: _____

Pojedinačni obrasci: _____

Konsolidovani obrasci: _____

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ O IZVRŠENJU PRORAČUNA
Period izvještavanja : od 01.01.2022 do 31.12.2022

KM

R.b.	Broj Konta	POZICIJA	Oznaka za AOP	Planirano	Ostvareno		Odstupanje (4-3)	Procena t 4/3 x 100
					u tekućoj godini	u prethodnoj godini		
	1	2		3	4	5	6	7
1		PRIHODI (2+17+36)	200	15.541.900	15.690.264	25.484.351	148.364	100,95%
2	710000	PRIHODI OD POREZA (3+7+9+11+13+14+15+16)	201	3.167.200	3.015.471	2.617.263	-151.729	95,20%
3	711000	Porezi na dobit pojedinaca i preduzeca (4+5+6)	202	300	0	3	-300	0,00%
4	711100	Porezi na dobit pojedinaca (zaostale uplate poreza)	203	300	0	3	-300	0,00%
5	711200	Porezi na dobit preduzeca	204	0	0	0	0	0,00%

6	711900	Porez na dobit banaka i dr.fin.organizacija, društava za osiguranje i reosiguranje imovine i lica, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija i pravnih lica iz oblasti igara na sreću i ostalih preduzeca	205	0	0	0	0	0,00%
7	712000	Doprinosi za socijalnu zaštitu (7=8)	206	0	0	0	0	0,00%
8	712100	Doprinosi za socijalnu zaštitu	207	0	0	0	0	0,00%
9	713000	Porezi na placu i radnu snagu (13=14)	208	300	306	103	6	102,16%
10	713100	Porezi na placu (zaostale uplate poreza)	209	300	306	103	6	102,16%
11	714000	Porez na imovinu (15=16)	210	335.000	184.579	152.123	-150.421	55,09%
12	714100	Porez na imovinu	211	335.000	184.579	152.123	-150.421	55,09%
13	715000	Domaci porezi na dobra i usluge	212	25.000	20.667	14.791	-4.333	82,66%
14	716000	Porezi na dohodak	213	606.000	602.511	527.986	-3.489	99,42%
15	717000	Prihodi od indirektnih poreza	214	2.196.000	2.202.878	1.918.322	6.878	100,31%
16	719000	Ostali porezi	215	4.600	4.528	3.935	-72	98,43%
17	720000	NEPOREZNI PRIHODI (18+26+34+35)	216	11.533.100	11.564.112	22.214.215	31.012	100,26%
18	721000	Prihodi od poduzetnickih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika (19+.....+25)	217	309.100	656.646	2.435.517	347.546	212,43%
19	721100	Prihodi od nefin.javnih preduzeca i fin. Institucija	218	277.000	274.621	2.435.470	-2.379	99,14%
20	721200	Ostali prihodi od imovine	219	32.100	382.025	47	349.925	190,11%
21	721300	Kamate i dividende primljene od pozajmica i ucešca u kapitalu	220	0	0	0	0	0,00%
22	721400	Naknade primljene od pozajmica i ucešca u kapitalu	221	0	0	0	0	0,00%
23	721500	Prihodi od pozitivnih kursnih razlika	222	0	0	0	0	0,00%
24	721600	Prihodi od privatizacije	223	0	0	0	0	0,00%
25	721700	Prihodi po osnovu premije i provizije za izdatu garanciju	224	0	0	0	0	0,00%
26	722000	Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga (27+.....33)	225	11.223.000	10.906.815	19.773.078	-316.185	97,18%
27	722100	Administrativne takse	226	50.000	39.233	52.711	-10.767	78,46%
28	722200	Sudske takse	227	0	0	0	0	0,00%
29	722300	Komunalne naknade i takse	228	4.020.000	3.709.690	4.551.578	-310.310	92,28%
30	722400	Ostale budžetske naknade i takse	229	7.014.000	7.016.623	15.059.110	2.623	100,03%
31	722500	Naknade i takse po federalnim zakonima i drugim	230	132.000	131.519	106.538	-481	99,63%
32	722600	Prihodi od pružanja javnih usluga (prihodi od vlastitih djelatnosti korisnika budžeta i vlastiti prihodi)	231	0	0	0	0	0,00%
33	722700	Neplanirane uplate-prihodi	232	7.000	9.750	3.142	2.750	139,28%
34	723000	Novcane kazne	233	1.000	650	5.620	-350	65,00%
35	777000	Drugi tekuci prihodi	234	0	0	0	0	0,00%

36		PRIMLJENI TRANSFERI (Transferi i donacije) (37+38+39+40+41+42)	235	841.600	1.110.681	652.872	269.081	131,97%
37	731100	Primljeni tekuci transferi od inostranih Vlada i medunarodnih organizacija	236	0	0	0	0	0,00%
38	732100	Primljeni transferi od ostalih nivoa vlasti	237	841.600	1.110.681	652.872	269.081	131,97%
39	741100	Primljeni kapitalni transferi od inostranih Vlada	238	0	0	0	0	0,00%
40	742100	Kapitalni transferi od ostalih nivoa vlasti i fondova	239	0	0	0	0	0,00%
41	742200	Kapitalni transferi iz nevladinih izvora	240	0	0	0	0	0,00%
42	733100	Donacije	241	0	0	0	0	0,00%
43		RASHODI (44+47+48+58+67+75+80)	242	15.469.740	14.979.446	14.751.968	-490.294	96,83%
44	611000	Place i naknade troškova zaposlenih (45+46)	243	3.023.900	3.006.711	2.685.832	-17.189	99,43%
45	611100	Bruto place i naknade placa	244	2.675.000	2.659.133	2.365.086	-15.867	99,40%
46	611200	Naknade troškova zaposlenih	245	348.900	347.578	320.746	-1.322	99,62%
47	612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	246	281.500	278.429	249.809	-3.071	98,90%
48	613000	Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge (49+.....+57)	247	1.412.340	1.323.207	1.312.327	-89.133	93,68%
49	613100	Putni troškovi	248	30.000	26.344	25.020	-3.656	87,81%
50	613200	Izdaci za energiju	249	430.000	400.503	388.802	-29.497	93,14%
51	613300	Izdaci za komunikaciju i komunalne usluge	250	94.200	83.892	84.461	-10.308	89,05%
52	613400	Nabavka materijala i sitnog inventara	251	75.500	72.759	54.968	-2.741	96,37%
53	613500	Izdaci za usluge prevoza i goriva	252	40.200	39.911	24.702	-289	99,28%
54	613600	Unajmljivanje imovine, opreme i nematerijalne imovine	253	0	7.800	11.400	7.800	0,00%
55	613700	Izdaci za tekuće održavanje	254	173.300	172.933	195.667	-367	99,78%
56	613800	Izdaci osiguranja, bankarskih usluga i usluga platnog prometa	255	15.500	15.290	13.035	-210	98,64%
57	613900	Ugovorene i druge posebne usluge	256	545.340	503.774	514.271	-41.566	92,37%
58	614000	Tekuci transferi i drugi tekuci rashodi (59+.....+66)	257	9.148.900	9.362.784	9.154.185	213.884	102,33%
59	614100	Tekuci transferi drugim nivoima vlasti	258	1.615.800	1.552.148	1.440.184	-63.652	96,06%
60	614200	Tekuci transferi pojedincima	259	1.577.500	1.936.419	1.912.259	358.919	122,75%
61	614300	Tekuci transferi neprofitnim organizacijama	260	2.685.600	2.657.641	2.457.747	-27.959	98,95%
62	614400	Subvencije javnim preduzecima	261	1.700.000	1.700.000	2.997.992	0	99,99%
63	614500	Subvencije privatnim preduzecima i poduzeticima	262	1.560.000	1.506.810	346.004	-53.190	96,59%
64	614600	Subvencije finansijskim institucijama	263	0	0	0	0	0,00%
65	614700	Tekuci transferi u inostranstvo	264	0	0	0	0	0,00%

66	614800	Drugi tekuci rashodi	265	10.000	9.766	0	-234	97,66%
67	615000	Kapitalni transferi (68+.....+74)	266	1.143.100	948.315	1.289.758	-194.785	82,95%
68	615100	Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti	267	0	0	0	0	0,00%
69	615200	Kapitalni transferi pojedincima	268	733.600	538.815	1.289.758	-194.785	73,44%
70	615300	Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama	269	409.500	409.500	0	0	100,00%
71	615400	Kapitalni transferi javnim preduzecima	270	0	0	0	0	0,00%
72	615500	Kapitalni transferi privatnim preduzecima i poduzetnicima	271	0	0	0	0	0,00%
73	615600	Kapitalni transferi finansijskim institucijama	272	0	0	0	0	0,00%
74	615700	Kapitalni transferi u inostranstvo	273	0	0	0	0	0,00%
75	616000	Izdaci za kamate (76+.....+79)	274	60.000	60.000	60.057	0	99,99%
76	616100	Kamate na pozajmice primljene kroz Drzavu	275	0	0	0	0	0,00%
77	616200	Izdaci za inostrane kamate	276	0	0	0	0	0,00%
78	616300	Kamate na domace pozajmljivanje	277	60.000	60.000	60.057	0	99,99%
79	616500	Izdaci za kamate vezane za dug po izdatim garancijama	278	0	0	0	0	0,00%
80	600000	Tekuca budzetska rezerva	279	400.000				0,00%
81		TEKUCI SUFICIT (TEKUCI DEFICIT) (1 minus 43)	280	72.160	710.818	10.732.383	638.658	985,1%
82		TRANSAKCIJE U STALNIM SREDSTVIMA	281	0	0	0	0	0,00%
83		PRIMICI OD PRODAJE STALNIH SREDSTAVA (84+85+86)	282	0	0	40.589	0	0,00%
84	811100	Primici od prodaje stalnih sredstava	283	0	0	40.589	0	0,00%
85	811200	Primici od prodaje federalnih robnih rezervi	284	0	0	0	0	0,00%
86	811900	Ostali kapitalni primici	285	0	0	0	0	0,00%
87	821000	IZDACI ZA NABAVKU STALNIH SREDSTAVA (88+.....+93)	286	10.300.100	9.612.454	5.351.022	-687.646	93,32%
88	821100	Nabavka zemljista, suma i visegodisnjih zasada	287	100.000	78.580	443.439	-21.420	78,57%
89	821200	Nabavka gradevina	288	9.179.100	8.545.800	3.756.854	-633.300	93,10%
90	821300	Nabavka opreme	289	165.000	152.482	633.250	-12.518	92,41%
91	821400	Nabavka ostalih stalnih sredstava	290	0	0	0	0	0,00%
92	821500	Nabavka stalnih sredstava u obliku prava	291	650.000	630.172	438.909	-19.828	96,94%
93	821600	Rekonstrukcija i investicijsko odrzavanje	292	206.000	205.420	78.570	-580	99,71%
94		NETO NABAVKA STALNIH SREDSTAVA (87 minus 83)	293	10.300.100	9.612.454	5.310.433	-687.646	93,3%
95		NETO POZAJMLJIVANJE (NETO ZADUZIVANJE) = UKUPAN DEFICIT/SUFICIT (81 minus 94)	294	-10.227.940	-8.901.636	5.421.950	1.326.304	87,0%
96		TRANSAKCIJE U FINANSIJSKOJ IMOVINI	295					

97		PRIMICI OD FINANSIJSKE IMOVINE (98+.....+104)	296	0	0	0	0	0,00%
98	813100	Primljene otplate od pozajmljivanja drugim nivoima vlasti	297	0	0	0	0	0,00%
99	813200	Primljene otplate od pozajmljivanja pojedincima i neprofitnim organizacijama	298	0	0	0	0	0,00%
100	813300	Primljene otplate od pozajmljivanja javnim preduzecima	299	0	0	0	0	0,00%
101	813400	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama javnih preduzeca	300	0	0	0	0	0,00%
102	813500	Primitak sredstava po osnovu učešća u dionicama privatnih preduzeca i zajednickim ulaganjima	301	0	0	0	0	0,00%
103	813600	Primljene otplate od ostalih vidova domaceg pozajmljivanja	302	0	0	0	0	0,00%
104	813700	Primljene otplate od pozajmljivanja u inostranstvo	303	0	0	0	0	0,00%
105	822000	IZDACI ZA FINANSIJSKU IMOVINU (106+.....+112)	304	30.000	18.705	0	-11.295	62,35%
106	822100	Pozajmljivanje drugim nivoima vlasti	305	0	0	0	0	0,00%
107	822200	Pozajmljivanje pojedincima, neprofitnim organizacijama i	306	0	0	0	0	0,00%
108	822300	Pozajmljivanje javnim preduzecima	307	0	0	0	0	0,00%
109	822400	Izdaci za kupovinu dionica javnih preduzeca	308	0	0	0	0	0,00%
110	822500	Izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeca i učešće u zajednickim ulaganjima	309	30.000	18.705	0	-11.295	62,35%
111	822600	Ostala domaca pozajmljivanja	310	0	0	0	0	0,00%
112	822700	Pozajmljivanje u inostranstvo	311	0	0	0	0	0,00%
113		NETO POVECANJE (SMANJENJE) FINANSIJSKE IMOVINE (97 minus 105)	312	-30.000	-18.705	0	11.295	62,4%
114		TRANSAKCIJE U FINANSIJSKIM OBAVEZAMA	313					
115		PRIMICI OD ZADUŽIVANJA (116+120)	314	4.800.000	4.191.700	292.604	-608.300	87,32%
116	814000	Primici od dugorocnog zaduživanja (117+118+119)	315	4.800.000	4.191.700	292.604	-608.300	87,32%
117	814100	Zajmovi primljeni kroz državu	316	0	0	0	0	0,00%
118	814200	Primici od inostranog zaduživanja	317	0	201.700	292.604	201.700	0,00%
119	814300	Primici od domaceg zaduživanja	318	4.000.000	3.990.000	0	-10.000	99,75%
120	815000	Primici od kratkorocnog zaduživanja (121+122+123)	319	0	0	0	0	0,00%

121	815100	Zajmovi primljeni kroz državu	320	0	0	0	0	0,00%
122	815200	Primici od inostranog zaduživanja	321	0	0	0	0	0,00%
123	815300	Primici od domaceg zaduživanja	322	0	0	0	0	0,00%
124	823000	IZDACI ZA OTPLATE DUGOVA (125+.....+130)	323	0	0	0	0	0,00%
125	823100	Otplate dugova primljenih kroz državu	324	0	0	0	0	0,00%
126	823200	Vanjske otplate	325	0	0	0	0	0,00%
127	823300	Otplate domaceg pozajmljivanja	326	0	0	0	0	0,00%
128	823400	Otplata unutrašnjeg duga	327	0	0	0	0	0,00%
129	823500	Otplata duga po izdanim garancijama	328	0	0	0	0	0,00%
130	823600	Otkup duga	329	0	0	0	0	0,00%
131		NETO ZADUŽIVANJE (NETO OTPLATE DUGOVA) (115 minus 124)	330	4.800.000	4.191.700	292.604	-608.300	87,3%
132		UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (95+113+131)	331	-5.457.940	-4.728.641	5.714.554	729.299	86,6%
133		SINTETICKA KLASIFIKACIJA FUNKCIJA VLADE (COFOG) (134+143+149+156+166+173+180+187+194+203)	332	25.399.840	24.610.604	20.102.990	-789.236	96,89%
134	01	Opšte javne usluge (135+.....+142)	333	25.399.840	24.610.604	20.102.990	-789.236	96,89%
135	011	Izvršni i zakonodavni organi, finansijski i fiskalni poslovi, vanjski poslovi	334	25.399.840	24.610.604	20.102.990	-789.236	96,89%
136	012	Strana ekonomska pomoc	335	0	0	0	0	0,00%
137	013	Opce usluge	336	0	0	0	0	0,00%
138	014	Osnovno istraživanje	337	0	0	0	0	0,00%
139	015	liR Opce javne usluge	338	0	0	0	0	0,00%
140	016	Opce javne usluge n. k.	339	0	0	0	0	0,00%
141	017	Transakcije vezane za javni dug	340	0	0	0	0	0,00%
142	018	Transferi opceg karaktera između razlicitih nivoa vlasti	341	0	0	0	0	0,00%
143	02	Odbrana(144+.....+148)	342	0	0	0	0	0,00%
144	021	Vojna odbrana	343	0	0	0	0	0,00%
145	022	Civilna odbrana	344	0	0	0	0	0,00%
146	023	Inostrana vojna pomoc	345	0	0	0	0	0,00%
147	024	liR Odbrana	346	0	0	0	0	0,00%
148	025	Odbrana n. k.	347	0	0	0	0	0,00%
149	03	Javni red i sigurnost (150+.....+155)	348	0	0	0	0	0,00%
150	031	Policijske usluge	349	0	0	0	0	0,00%
151	032	Usluge protivpožarne zaštite	350	0	0	0	0	0,00%

152	033	Sudovi	351	0	0	0	0	0,00%
153	034	Zatvori	352	0	0	0	0	0,00%
154	035	liR Javni red i sigurnost	353	0	0	0	0	0,00%
155	036	Javni red i sigurnost n. k.	354	0	0	0	0	0,00%
156	04	Ekonomski poslovi (157+.....+165)	355	0	0	0	0	0,00%
157	041	Opci ekonomski, komercijalni i poslovi po pitanju rada	356	0	0	0	0	0,00%
158	042	Poljoprivreda, šumarstvo, lov i ribolov	357	0	0	0	0	0,00%
159	043	Gorivo i energija	358	0	0	0	0	0,00%
160	044	Rudarstvo, proizvodnja i izgradnja	359	0	0	0	0	0,00%
161	045	Transport	360	0	0	0	0	0,00%
162	046	Komunikacije	361	0	0	0	0	0,00%
163	047	Ostale industrije	362	0	0	0	0	0,00%
164	048	liR Ekonomski poslovi	363	0	0	0	0	0,00%
165	049	Ekonomski poslovi n. k.	364	0	0	0	0	0,00%
166	05	Zaštita životne sredine (167+.....+172)	365	0	0	0	0	0,00%
167	051	Upravljanje otpadom	366	0	0	0	0	0,00%
168	052	Upravljanje otpadnim vodama	367	0	0	0	0	0,00%
169	053	Smanjenje zagađenosti	368	0	0	0	0	0,00%
170	054	Zaštita raznovrsnosti flore i faune i zaštita krajolika	369	0	0	0	0	0,00%
171	055	liR Zaštita životne sredine	370	0	0	0	0	0,00%
172	056	Zaštita životne sredine n. k.	371	0	0	0	0	0,00%
173	06	Stambeni i zajednicki poslovi (174+.....+179)	372	0	0	0	0	0,00%
174	061	Stambeni razvoj	373	0	0	0	0	0,00%
175	062	Razvoj zajednice	374	0	0	0	0	0,00%
176	063	Vodosnabdijevanje	375	0	0	0	0	0,00%
177	064	Ulicna rasvjeta	376	0	0	0	0	0,00%
178	065	liR Stambeni i zajednicki poslovi	377	0	0	0	0	0,00%
179	066	Stambeni i zajednicki poslovi n. k.	378	0	0	0	0	0,00%
180	07	Zdravstvo (181+.....+186)	379	0	0	0	0	0,00%
181	071	Medicinski proizvodi, uredaji i oprema	380	0	0	0	0	0,00%
182	072	Vanbolnicke usluge	381	0	0	0	0	0,00%
183	073	Bolnicke usluge	382	0	0	0	0	0,00%
184	074	Usluge zdravstvene zaštite	383	0	0	0	0	0,00%
185	075	liR Zdravstvo	384	0	0	0	0	0,00%
186	076	Zdravstvo n. k.	385	0	0	0	0	0,00%

187	08	Rekreacija, kultura i religija (188+.....+193)	386	0	0	0	0	0,00%
188	081	Usluge sporta i rekreacije	387	0	0	0	0	0,00%
189	082	Usluge kulture	388	0	0	0	0	0,00%
190	083	Usluge emitiranja i izdavaštva	389	0	0	0	0	0,00%
191	084	Religijske i druge zajednicke usluge	390	0	0	0	0	0,00%
192	085	liR Rekreacija, kultura i religija	391	0	0	0	0	0,00%
193	086	Rekreacija, kultura i religija n. k.	392	0	0	0	0	0,00%
194	09	Obrazovanje (195+.....+202)	393	0	0	0	0	0,00%
195	091	Predškolsko i osnovno obrazovanje	394	0	0	0	0	0,00%
196	092	Srednje obrazovanje	395	0	0	0	0	0,00%
197	093	Obrazovanje poslije srednje škole koje nije visoko obrazovanje	396	0	0	0	0	0,00%
198	094	Visoko obrazovanje	397	0	0	0	0	0,00%
199	095	Obrazovanje koje nije definirano nivoom	398	0	0	0	0	0,00%
200	096	Pomocne usluge obrazovanju	399	0	0	0	0	0,00%
201	097	liR Obrazovanje	400	0	0	0	0	0,00%
202	098	Obrazovanje n. k.	401	0	0	0	0	0,00%
203	10	Socijalna zaštita (204+.....+212)	402	0	0	0	0	0,00%
204	101	Bolest i hendikepiranost	403	0	0	0	0	0,00%
205	102	Starost	404	0	0	0	0	0,00%
206	103	Nasljednici	405	0	0	0	0	0,00%
207	104	Porodica i djeca	406	0	0	0	0	0,00%
208	105	Nezaposlenost	407	0	0	0	0	0,00%
209	106	Stanovanje	408	0	0	0	0	0,00%
210	107	Socijalno isključenje n. k.	409	0	0	0	0	0,00%
211	108	liR Socijalna zaštita	410	0	0	0	0	0,00%
212	109	Socijalna zaštita n. k.	411	0	0	0	0	0,00%

CERTIFICIRANI RAČUNOVODA
Ivo Zane
 Broj: 4304/5
 U Prozor Certificirani računovoda
 Dana 28.2.2023 Broj dozvole: 4304/5

Rukovodilac

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

MINISTARSTVO FINACIJA HNŽ
Nadležno ministarstvo

OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE PROZOR
Potrošačka jedinica - glava

Prozor
Sjedište potrošačke jedinice

Obrazac BS
4227048340007

Identifikacioni broj
84.11

Šifra po kvalifikacionoj djelatnosti
0

Organizacioni broj
0

Operativni broj
0111

Funkcionalni kod
0

Fond

Pojedinačni obrasci:

Konsolidovani obrasci:

BILANS STANJA
na dan 31.12.2022. godine

- u KM -

R.b.	Broj konta	Pozicija	Oznaka za AOP	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (4/5) × 100
1	2	3	4	5	6	
1		I AKTIVA				
2	100000+ 200000	A. Gotovina, kratkoročna potraživanja, razgraničenja i zalihe (3 do 10)	001	2.234.730	6.317.175	35,38
3	110000	Novčana sredstva i plemeniti metali	002	239.144	5.962.118	4,01
4	120000	Vrijednosni papiri	003			
5	130000	Kratkoročna potraživanja	004	1.995.302	354.773	562,42
6	140000	Kratkoročni plasmani	005			
7	160000	Finansijski i obračunski odnosi sa drugim povezanim jedinicama	006			
8	210000	Zalihe materijala i robe	007			
9	220000	Zalihe sitnog inventara	008	284	284	100,00
10	190000	Kratkoročna razgraničenja	009			
11	000000	B. Stalna sredstva (14+17+20+21)	010	67.989.007	59.497.963	114,27
12	011000	Stalna sredstva	011	69.494.017	60.605.507	114,67
13	011900	Ispravka vrijednosti stalnih sredstava	012	1.670.847	1.247.655	133,92
14	011-0119	Neotpisana vrijednost stalnih sredstava (12-13)	013	67.823.170	59.357.852	114,26
15	020000	Dugoročni plasmani	014	165.837	140.111	118,36
16	029000	Ispravka vrijednosti dugoročnih plasmana	015			
17	020-029	Neotpisana vrijednost dugoročnih plasmana (15-16)	016	165.837	140.111	118,36
18	031000	Vrijednosni papiri	017			
19	031900	Ispravka vrijednosti vrijednosnih papira	018			
20	031-0319	Neotpisana vrijednost vrijednosnih papira (18-19)	019			
21	09	Dugoročna razgraničenja	020			
22		UKUPNA AKTIVA (2+11) = 41	021	70.223.737	65.815.138	106,70

* 1 0 9 2 5 9 4 1 8 5 3 2 6 9 *

Kontrolni broj: 10925941853269

str. 1 od 2

R.b.	Broj konta	Pozicija	Oznaka za AOP	U obračunskom periodu tekuće godine	U istom obračunskom periodu prethodne godine	Procenat (4/5) × 100
	1	2	3	4	5	6
23		II PASIVA				
24	300000	A. Kratkoročne obaveze i razgraničenja (25 do 30)	022	5.074.813	4.293.713	118,19
25	310000	Kratkoročne tekuće obaveze	023	2.867.448	1.352.605	211,99
26	320000	Obaveze po osnovu vrijednosnih papira	024			
27	330000	Kratkoročni krediti i zajmovi	025		2.700.000	
28	340000	Obaveze prema zaposlenicima	026	277.479	241.108	115,08
29	360000	Finansijski i obračunski odnosi s drugim povezanim jedinicama	027			
30	390000	Kratkoročna razgraničenja	028	1.929.886		
31	400000	B. Dugoročne obaveze i razgraničenja (32+33+34)	029	11.034.854	7.179.757	153,69
32	410000	Dugoročni krediti i zajmovi	030	11.034.854	7.179.757	153,69
33	420000	Ostale dugoročne obaveze	031			
34	490000	Dugoročna razgraničenja	032			
35	500000	C. Izvori stalnih sredstava (36+37+38+39-40)	033	54.114.070	54.341.668	99,58
36	510000	Izvori stalnih sredstava	034	60.800.996	52.309.953	116,23
37	520000	Ostali izvori sredstava	035			
38	530000	Izvori sredstava rezervi	036			
39	590000	Neraspoređeni višak prihoda nad rashodima	037		2.031.715	
40	590000	Neraspoređeni višak rashoda nad приходima	038	6.686.926		
41		UKUPNA PASIVA (24+31+35) = 22	039	70.223.737	65.815.138	106,70

Prozor, 28.02.2023.
Mjesto i datum

ZANE (ILIJA) IVO
Certifikovani računovođa

JOZO IVANČEVIĆ
Rukovodilac

4304/5
Broj dozvole

M.P.

036/397-281
Kontakt

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

MINISTARSTVO FINACIJA HNŽ
Nadležno ministarstvo

OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE PROZOR
Potrošačka jedinica - glava

Prozor
Sjedište potrošačke jedinice

4227048340007 *
Identifikacioni broj
84.11
Šifra po kvalifikacionoj djelatnosti
0
Organizacioni broj
0
Operativni broj
0111
Funkcionalni kod
0

Fond
Pojedinačni obrasci:
Konsolidovani obrasci:

IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

Period izvještavanja od 1.1.2022. do 31.12.2022. godine

- u KM -

Redni broj	Broj konta	POZICIJA	Oznaka za AOP	Iznos
1	2	3	4	
		I NOVČANI PRIMICI		
1		Prihodi (od 2 do 6)	450	15.690.264
2	710000	Prihodi od poreza	451	3.015.472
3	720000	Neporezni prihodi	452	11.564.111
4	730000	Tekući transferi (transferi i donacije)	453	1.110.681
5	740000	Kapitalni transferi	454	0
6	770000	Prihodi po osnovu zaostalih obaveza	455	0
7		Kapitalni primici i transferi (redni broj 8)	456	0
8	811000	Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	457	0
9		Finansiranje (10+11+12)	458	4.191.700
10	813000	Primici od finansijske imovine	459	0
11	814000	Primici od dugoročnog zaduživanja	460	4.191.700
12	815000	Primici od kratkoročnog zaduživanja	461	0
13		UKUPNI NOVČANI PRIMICI (1+7+9)	462	19.881.964
14		II NOVČANE ISPLATE		
15		Rashodi (od 16 do 21)	463	14.979.446
16	611000	Plaće i naknade troškova zaposlenih	464	3.006.711
17	612000	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	465	278.429
18	613000	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	466	1.323.207
19	614000	Tekući transferi i drugi tekući rashodi	467	9.362.784
20	615000	Kapitalni transferi	468	948.315
21	616000	Izdaci za kamate	469	60.000
22		Kapitalni izdaci (redni broj 23)	470	9.612.454
23	821000	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	471	9.612.454
24		Finansiranje (25+26)	472	18.705
25	822000	Izdaci za finansijsku imovinu	473	18.705
26	823000	Izdaci za otplate dugova	474	0
27		UKUPNE NOVČANE ISPLATE (15+22+24)	475	24.610.605
28		NETO NOVČANI PRIMICI/ISPLATE (13 minus 27) ili (27 minus 13)	476	4.728.641
29		SALDO GOTOVINE NA POČETKU GODINE	477	0
30		SALDO GOTOVINE NA KRAJU GODINE (28+29)	478	4.728.641

Prozor, 28.02.2023.
Mjesto i datum

ZANE (ILIJA) IVO
Certifikovani računovođa

JOZO IVANČEVIĆ
Rukovodilac

4304/5
Broj licence

M.P.

036/397-281
Kontakt

Kontrolni broj: 156224979819

str. 1 od 1

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegovačko-neretvanska županija/kanton
OPĆINA PROZOR-RAMA
URED NAČELNIKA

Prozor-Rama, Kralja Tomislava bb, tel./fax.: +387 36 771 910; 771 342; e-mail: nacelnik@prozor-rama.org

Broj: 01/1-11-1496-1/23

Dana: 20.09.2023. god.

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH

IZJAVA RUKOVODSTVA

Ova izjava (u skladu sa zahtjevima ISSAI-ja 2580) daje se u vezi s vašom finansijskom revizijom **Općine Prozor-Rama** za 2022. godinu, u svrhu izražavanja mišljenja o tome da li konsolidirana finansijska izvješća daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, sukladno posebnim propisima Federacije BiH za proračunske korisnike o računovodstvu i finansijskom izvješćivanju u javnom sektoru.

Izjava se daje i u svrhu potvrđivanja da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, prikazane u konsolidiranim finansijskim izvješćima **Općine Prozor-Rama**, u svim značajnim aspektima sukladne nadležnom zakonskom i drugom pravnom regulativom.

Potvrđujemo sljedeće (po našem najboljem znanju i uvjerenju, nakon ispitivanja koje smo smatrali neophodnim kako bismo se odgovarajuće informirali):

Finansijska izvješća

- Ispunili smo svoju odgovornost za pripremu konsolidiranih finansijskih izvješća sukladno posebnim propisima Federacije BiH o računovodstvu i finansijskom izvješćivanju u javnom sektoru.
- Značajne pretpostavke koje smo koristili u izradi računovodstvenih procjena, uključujući i one mjerene po fer vrijednosti, razumne su i osnovane.
- Odnosi i transakcije između povezanih strana adekvatno su računovodstveno obuhvaćene i objavljene sukladno posebnim propisima Federacije BiH o računovodstvu i finansijskom izvješćivanju.
- Pravilno smo procijenili, evidentirali i objavili sve gubitke po osnovu nenaplativih potraživanja, preduzetih obveza i obezvređivanja imovine.
- Preduzeli smo neophodne aktivnosti da spriječimo prevare i zloupotrebe javnih sredstava za slučajeve koji su nam bili poznati.
- Nije bilo neusklađenosti sa zahtjevima nadležne zakonske i druge pravne regulative, koje bi, u slučaju nepoštovanja, mogle imati materijalno značajne efekte na konsolidirana finansijska izvješća.
- Nabavke roba, usluga i radova proveli smo sukladno Zakonu o javnim nabavama u BiH, rukovodeći se principima racionalnog trošenja javnih sredstava i obezbjeđivanja najboljeg kvaliteta nabavljenih roba, usluga i radova.

- Postupili smo sukladno svim aspektima odredbi ugovora (koje smo zaključili tokom godine ili u ranijem razdoblju), a koje bi, u slučaju nepridržavanja, mogle imati značajne efekte na konsolidirane finansijska izvješća.
- Sve transakcije su evidentirane u računovodstvenim evidencijama i prezentovane u konsolidiranim finansijskim izvješćima.

Omogućili smo vam:

- pristup svim poslovnim knjigama, evidencijama i dokumentaciji, za koje smatramo da su relevantne za pripremu konsolidiranih finansijskih izvješća;
- pristup svim informacijama o sudskim sporovima u tijeku, pokrenutim protiv **Općine Prozor Rama** i koje je pokrenula **Općina Prozor- Rama** i procjenu ishoda tih sporova;
- pristup dokumentaciji vezanoj za sudska poravnanja i isplate po tim osnovama;
- dodatne informacije koje ste zahtijevali od nas za potrebe revizije;
- neograničen pristup osobama u **Općini Prozor-Rama** za koje ste utvrdili da je neophodno da daju revizorske dokaze.

Pružene informacije

- Otkrili smo vam sve poznate slučajeve neusklađenosti sa zakonskom i drugom pravnom regulativom ili sumnjama da one postoje.
- Otkrili smo vam identitet povezanih stranaka subjekta i sve odnose i transakcije koje su nam poznate.
- Dali smo sve informacije u vezi s prevarom ili sumnjom da ona postoji, za koje imamo saznanja i koje mogu uticati na subjekt, a uključuju:
 - rukovodstvo;
 - zaposlene koji imaju značajnu ulogu u unutarnjoj kontroli ili
 - ostale, gdje prevara može imati značajan učinak na konsolidirana finansijska izvješća.

Dostaviti:

- naslovu
- Ured Načelnika
- a/a

NAČELNIK
dr. Jozo Ivančević

